

The Dual Effects of the Existence of Institutional Cross-ownership and Its Impact on Financial Reporting Quality Against the Pressure Caused by External Transparency

Rafid Kadhim Nasif Alobaidi

PhD student, Department of Accounting, Urmia University, Urmia, Iran. r.alobaidi@urmia.ac.ir

Gholamreza Mansourfar*

Associate Professor, Department of Accounting, Urmia University, Urmia, Iran. (Corresponding Author). g.mansourfar@urmia.ac.ir

Hamzeh Didar

Associate Professor, Department of Accounting, Urmia University, Urmia, Iran. h.didar@urmia.ac.ir

Abstract:

Based on agency theory and stakeholder theory, institutional cross-ownership can have dual effects on financial reporting quality. External transparency refers to external pressures and oversight that compel firms to adhere to higher standards in information disclosure. Additionally, external transparency can align the incentives and objectives of institutional cross-owners with the company's goals. In this context, the present study aims to examine the impact of institutional cross-ownership on financial reporting quality, considering the pressure from external transparency. This research is applied in nature and, methodologically, falls into the category of descriptive-correlational studies, which focus on analyzing relationships between variables. The statistical sample consists of 106 firms listed on the Tehran Stock Exchange during the period 2014 to 2023. The study employs multivariate regression models to investigate the effect of institutional cross-ownership on financial reporting quality under the pressures of external transparency. The findings from the two research hypotheses indicate that institutional cross-ownership has a direct impact on financial reporting quality. Furthermore, the results suggest that external transparency pressure serves as a positive moderating variable, enhancing the positive effects of institutional cross-ownership on financial reporting quality.

Keywords: Financial Reporting Quality, External Transparency, Institutional Cross-Ownership.

Copyrights

This license only allowing others to download your works and share them with others as long as they credit you, but they can't change them in any way or use them commercial.

اثرات دوگانه وجود مالکان مشترک نهادی و تأثیر آن بر کیفیت گزارشگری مالی در مقابل فشار ناشی از شفافیت خارجی

رافد کاظم نصیف العبیدی^۱ غلامرضا منصورفر^{۲*} حمزه دیدار^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۱۵

چکیده:

بر اساس نظریه‌های نمایندگی و دینفعان، مالکیت مشترک نهادی می‌تواند تأثیرات دوگانه‌ای بر کیفیت گزارشگری مالی داشته باشد. شفافیت خارجی نیز به فشارها و نظارت‌های بیرونی اشاره دارد که شرکت‌ها را ملزم به رعایت استانداردهای بالاتر در افشای اطلاعات می‌کند. شفافیت خارجی همچنین می‌تواند انگیزه‌ها و اهداف مالکان مشترک نهادی را با اهداف شرکت همسو سازد. در همین راستا هدف پژوهش حاضر بررسی اثر حضور مالکان مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی در مقابل فشار ناشی از شفافیت خارجی است. این پژوهش از نوع کاربردی بوده و از نظر روش‌شناسی در دسته مطالعات توصیفی-همبستگی قرار می‌گیرد که به بررسی روابط بین متغیرها می‌پردازد. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۰۶ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۲ است که با استفاده از مدل‌های رگرسیون چندمتغیره به منظور بررسی تأثیر مالکیت مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی تحت فشارهای شفافیت خارجی، آزمون شده‌اند. نتایج بررسی دو فرضیه پژوهش نشان داد که مالکیت مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی اثر مستقیم دارد. همچنین، نتایج حاکی از آن است که فشار ناشی از شفافیت خارجی می‌تواند به عنوان یک متغیر تعدیل‌گر مثبت عمل نموده و اثرات مثبت مالکیت مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی را تقویت نماید.

کلید واژه‌ها: کیفیت گزارشگری مالی، شفافیت خارجی، مالکیت مشترک نهادی.

^۱ دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. r.alobaidi@urmia.ac.ir

^۲ دانشیار، گروه حسابداری، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. (نویسنده مسئول). g.mansourfar@urmia.ac.ir

^۳ دانشیار، گروه حسابداری، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. h.didar@urmia.ac.ir

۱- مقدمه:

کیفیت گزارشگری مالی به ارائه اطلاعات دقیق، مرتبط، کامل و بی طرفانه در مورد عملکرد و وضعیت مالی شرکت اشاره دارد. در این راستا گزارشگری مالی با کیفیت بالا تضمین می‌کند که صورت‌های مالی به‌طور دقیق فعالیت‌های اقتصادی شرکت را منعکس نموده و به ذینفعان این امکان را می‌دهد تا تصمیمات بهتر و آگاهانه‌تری بگیرند (چن و گونگ، ۲۰۱۹؛ السمدی، ۲۰۲۲؛ تای‌لینگ و همکاران، ۲۰۲۳). این نوع گزارشگری چندین فایده مهم دارد؛ نخست، اطلاعات معتبر و به‌موقع را درباره وضعیت مالی و عملکرد شرکت فراهم نموده و به تصمیم‌گیری‌های دقیق و بهینه کمک می‌کند (رویچودی و همکاران، ۲۰۱۹؛ ون و همکاران، ۲۰۲۳). دوم، اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش داده و با ارائه اطلاعات شفاف درباره عملکرد شرکت، به جذب سرمایه بیشتر کمک می‌کند (پالنا، ۲۰۱۳؛ حبیب و جیانگ، ۲۰۱۵؛ بنکریم و همکاران، ۲۰۲۲). بنابراین یکی از مهمترین جنبه‌های گزارشگری مالی، کیفیت بالای آن است.

ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد که یکی از عوامل مؤثر بر این کیفیت، وجود مالکان مشترک نهادی^۱ است. مالکان مشترک نهادی به سهامدارانی اطلاق می‌شود که به‌طور همزمان در چندین شرکت هم‌صنعت، سهام داشته و ممکن است نقش مهمی در نظارت بر عملکرد مدیریت و افزایش شفافیت اطلاعات ایفا کنند (کانگ و همکاران، ۲۰۱۸). بر اساس نظریه‌های نمایندگی و ذینفعان، مالکیت مشترک نهادی می‌تواند تأثیرات دوگانه‌ای بر کیفیت گزارشگری مالی داشته باشد. در حالی که طرفداران معتقدند این نوع مالکیت می‌تواند تخصیص منابع و ثبات را بهبود بخشد، منتقدان به ضعف مکانیزم‌های نظارتی و تحریف رقابت‌پذیری اشاره می‌کنند.

از یک سو، نظریه ذینفعان معتقد است که مالکیت مشترک نهادی می‌تواند با تقویت نظارت و همسو کردن منافع سهامداران، کیفیت گزارشگری مالی را بهبود بخشد (ادمز و همکاران، ۲۰۱۹؛ گائو و همکاران، ۲۰۱۹). این مالکان نهادی انگیزه‌هایی برای ایفای نقش نظارتی مؤثرتر در شرکت‌های سرمایه‌پذیر دارند (کانگ و همکاران، ۲۰۱۸) و می‌توانند سازوکارهای حاکمیت شرکتی را به گونه‌ای تقویت کنند که شفافیت و دقت گزارشگری مالی افزایش یابد. آن‌ها با نظارت بهتر بر فعالیت‌های مالی، به تقویت یکپارچگی گزارش‌های مالی کمک می‌کنند. همچنین، دانش خاص آن‌ها از صنعت می‌تواند نظارت مؤثرتری را ممکن سازد و نتایج حاکمیتی را بهبود بخشد (نیزار و همکاران، ۲۰۲۳).

از سوی دیگر، بر اساس نظریه نمایندگی، نظارت مؤثر برای همسو کردن منافع مدیران با منافع سهامداران ضروری است. با این حال، مالکیت مشترک نهادی می‌تواند این نظارت را

¹ Institutional Cross-ownership

تضعیف کند. به گفته کانگ و همکاران (۲۰۱۸)، سرمایه‌گذاران نهادی که در چندین شرکت سهام دارند، به دلیل محدودیت‌های زمانی و منابع، نمی‌توانند به‌طور کامل بر همه شرکت‌ها نظارت کنند. این محدودیت‌ها باعث می‌شود که مدیران تحت فشار کمتری برای رعایت استانداردهای گزارشگری مالی قرار گیرند و در نتیجه کیفیت گزارش‌ها کاهش یابد (وانگ و همکاران، ۲۰۲۲). کمپف و همکاران (۲۰۱۶) نیز اشاره می‌کنند که سرمایه‌گذاران نهادی اغلب توجه خود را به شرکت‌های بزرگ‌تر یا سودآورتر معطوف می‌کنند و از شرکت‌های کوچک‌تر غافل می‌شوند. این غفلت، به همراه استفاده مشترک از منابع مالی و مدیریتی، چالش‌های نظارتی را بیشتر می‌کند. به همین ترتیب، آذر و همکاران (۲۰۱۸) هشدار می‌دهند که مالکیت مشترک نهادی می‌تواند با تسهیل رفتار هماهنگ و کاهش رقابت، شفافیت مالی را تضعیف نموده و انگیزه مدیران را برای افشای دقیق اطلاعات کاهش دهد. چنین شرایطی می‌تواند یکپارچگی افشاهای مالی را به خطر اندازد (پارک و همکاران، ۲۰۱۹).

این دیدگاه دوگانه نشان می‌دهد که با وجود توانایی مالکیت مشترک نهادی برای ارتقای کیفیت گزارشگری مالی، همچنین می‌تواند پیچیدگی‌هایی به همراه داشته باشد که دقت و قابلیت اطمینان اطلاعات مالی را تضعیف کند. در این میان، شفافیت اطلاعات، به‌ویژه شفافیت خارجی^۱، می‌تواند به‌عنوان یک عامل کلیدی در تأثیرگذاری بر رابطه بین مالکیت مشترک نهادی و کیفیت گزارشگری مالی ظاهر می‌شود.

شفافیت خارجی، به فشارها و نظارت‌های بیرونی اشاره دارد که شرکت‌ها را ملزم به رعایت استانداردهای بالاتر در افشای اطلاعات می‌کند. شفافیت خارجی شامل فشارهایی است که از سوی عوامل خارجی مانند رقابت بازار، مقررات دولتی، سازمان‌های نظارتی، سرمایه‌گذاران، تحلیلگران مالی، رسانه‌ها و حتی افکار عمومی اعمال می‌شود و شرکت‌ها را به بهبود شیوه‌های افشای اطلاعات ملزم می‌کند (اندرسون و همکاران، ۲۰۰۹). در چنین شرایطی، شفافیت خارجی می‌تواند به‌عنوان نیرویی محرک عمل کرده و کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها را ارتقا دهد. با افزایش شفافیت خارجی، مالکان مشترک نهادی ناگزیر به اعمال نظارت دقیق‌تر بر شرکت‌های خود هستند و از افشای اطلاعات ناقص یا نادرست جلوگیری می‌کنند (آذر و همکاران، ۲۰۱۸). برعکس، در محیط‌هایی با شفافیت خارجی ضعیف، مالکیت مشترک نهادی ممکن است به دلیل نبود نظارت کافی، انگیزه‌ای برای تقویت نظارت نداشته باشد، که این امر می‌تواند به کاهش کیفیت گزارشگری مالی بینجامد (لویز و همکاران، ۲۰۱۵). علاوه بر این، شفافیت خارجی می‌تواند به کاهش مشکلات نمایندگی در شرکت‌ها کمک کند. هنگامی که اطلاعات مالی به‌طور شفاف و

¹ External Transparency

دقیق افشا می‌شود، مدیران تحت فشار بیشتری قرار می‌گیرند تا تصمیماتی را در راستای منافع سهامداران و ذینفعان اتخاذ کنند (پورتر، ۱۹۸۰).

با توجه به آنچه بیان گردید، پیامد حضور مالکان مشترک نهادی برای گزارشگری شرکت‌ها مشخص نمی‌باشد. آیا مالکان مشترک نهادی موجب تضعیف کیفیت گزارشگری مالی می‌شوند و یا اینکه به تقویت آن کمک می‌کنند؟ آیا فشار ناشی از شفافیت خارجی، علاوه بر ارتقای شفافیت، می‌تواند محرک و انگیزه‌ای برای مالکان مشترک نهادی در جهت افزایش کیفیت گزارشگری مالی ایجاد نماید؟

بررسی نویسندگان نشان می‌دهد که موضوع مطالعه حاضر به عنوان یک خلاء تجربی همچنان بی پاسخ مانده است. با توجه به پیچیدگی‌های مربوط به مالکیت مشترک نهادی و کیفیت گزارشگری مالی، واضح است که پژوهش‌های تجربی بیشتری برای پاسخ به این سؤالات ضروری است. ادبیات موجود شکاف قابل توجهی را در درک رابطه پیچیده بین مالکیت مشترک نهادی، شفافیت خارجی و کیفیت گزارشگری مالی نشان می‌دهد. انجام مطالعاتی که این روابط را بررسی می‌کنند، می‌تواند به درک جامع‌تری از چگونگی عملکرد سازوکارهای حاکمیتی در عمل و نحوه بهینه‌سازی آن‌ها برای بهبود کیفیت گزارشگری مالی کمک کند.

در راستای مطالبی که بیان گردید، بیشتر مطالعات داخلی بر نقش مالکیت مشترک نهادی در رقابت بازار و تأمین مالی تمرکز داشته‌اند، اما اثر آن بر کیفیت گزارشگری مالی و اثر شفافیت خارجی بر شدت این رابطه مورد بررسی قرار نگرفته است (به‌طور مثال: خجسته اهوازی و صراف (۱۴۰۲)؛ دیدار و همکاران، ۱۳۹۷؛ خوشکار و همکاران، ۱۴۰۰). مطالعاتی نیز به بررسی مکانیزم‌های نظارتی و حاکمیتی پرداخته‌اند، اما تأثیر مالکیت مشترک نهادی را به طور مستقیم بر گزارشگری مالی تحلیل نکرده‌اند (به‌طور مثال: سلیمانی امیری و توتچی، ۱۳۹۴؛ رابطی و خسروی، ۱۴۰۲). لذا با توجه به یافته‌های مطالعات داخلی، نقش مالکیت مشترک نهادی در کیفیت گزارشگری مالی همچنان نامشخص است و به متغیرهای محیطی و نظارتی، از جمله شفافیت خارجی، بستگی دارد (آذر و همکاران، ۲۰۱۸). پژوهش حاضر با بررسی تأثیر مالکیت مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی و نقش شفافیت خارجی در این رابطه، می‌تواند به پر کردن خلأ پژوهشی در بازار سرمایه ایران کمک کند و درک بهتری از سازوکارهای نظارتی و حاکمیتی در این حوزه ارائه دهد.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش:

کیفیت گزارشگری مالی به درجه‌ای اشاره دارد که صورت‌های مالی اطلاعات دقیق، مرتبط، کامل و بی‌طرفانه‌ای درباره عملکرد و وضعیت مالی یک شرکت ارائه می‌دهند (افلاطونی، ۱۳۹۵). گزارشگری مالی با کیفیت بالا اطمینان می‌دهد که اطلاعات ارائه شده به طور وفادارانه فعالیت‌های اقتصادی شرکت را منعکس می‌کنند و به ذینفعان امکان می‌دهند تصمیمات آگاهانه‌ای بگیرند (چن و گونگ، ۲۰۱۹؛ السمدی، ۲۰۲۲؛ تای-لینگ و همکاران، ۲۰۲۳). گزارشگری مالی با کیفیت مزایای متعددی دارد. اولاً، با ارائه اطلاعات مرتبط و صحیح که به درستی وضعیت مالی و فعالیت‌های شرکت را منعکس می‌کنند، به سودمندی تصمیم‌گیری کمک کرده و به ذینفعان در گرفتن تصمیمات آگاهانه یاری می‌رساند (رویچودری و همکاران، ۲۰۱۹؛ ون و همکاران، ۲۰۲۳). ثانیاً، با ارائه داده‌های مالی دقیق و به موقع، اعتماد و اعتبار سرمایه‌گذاران را افزایش داده و به نوبه خود سرمایه‌گذاران و سرمایه‌های بالقوه را جذب می‌نماید (پاله‌آ، ۲۰۱۳؛ حبیب و جیانگ، ۲۰۱۵؛ بنکرایم و همکاران، ۲۰۲۲). علاوه بر این، گزارشگری مالی با کیفیت شفافیت و مسئولیت‌پذیری را تضمین نموده، خطر تقلب یا سوءمدیریت را کاهش داده و مدیریت را نسبت به عملکردهای مالی خود پاسخگو می‌کند (خلیل، ۲۰۲۲). همچنین با کمک به شرکت‌ها برای رعایت الزامات قانونی و جلوگیری از جریمه‌های احتمالی، به تبعیت قانونی کمک می‌کند (پاشکان، ۲۰۱۵). در نهایت، بینش‌هایی درباره عملکرد تجاری ارائه می‌دهد که برای برنامه‌ریزی استراتژیک و بهبود عملیات شرکت بسیار مهم هستند (السمدی، ۲۰۲۲؛ سینگ و همکاران، ۲۰۲۲).

کیفیت گزارشگری مالی به عنوان یک عامل بسیار مهم در شناسایی و رسیدگی به مشکلات عدم تقارن اطلاعاتی عمل می‌کند (سوزا و همکاران، ۲۰۲۰؛ لیتونین و ساپکاسکینه، ۲۰۱۵). کیفیت ضعیف گزارشگری مالی ممکن است نشان‌دهنده مشکلات زیربنایی نمایندگی در شرکت باشد که به افزایش عدم تقارن اطلاعات کمک می‌کند. گزارشگری مالی با کیفیت پایین که با خطاهای قابل توجه یا تغییرات رویه‌ای در گزارش‌های گذشته مشخص می‌شود، می‌تواند قابلیت اتکای صورت‌های مالی را تضعیف کند. این کاهش قابلیت اطمینان، اعتماد ذینفعان به اطلاعات مالی ارائه شده توسط شرکت را کاهش داده و می‌تواند مشروعیت و اعتبار شرکت را زیر سوال ببرد (مهدی و همکاران، ۲۰۲۲).

ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد که عامل بسیار مهم مالکان مشترک نهادی اثری دوگانه بر کیفیت گزارشگری مالی دارد. در این راستا، هی و همکاران (۲۰۱۹) استدلال می‌کنند که سرمایه‌گذاران متقابل نهادی با دارایی‌های متعدد همزمان انگیزه بیشتری برای انجام نقش نظارتی خود در مقایسه با مالکان مشترک غیر نهادی دارند. این نابرابری به این دلیل اتفاق می‌افتد که هزینه‌های نهایی افزایش حاکمیت یک شرکت سرمایه‌پذیر باید به مالکان مشترک کمک کند تا

به دلیل اثرات خارجی حاکمیتی، به منافع حاشیه‌ای بالاتر دست یابند. در همین راستا کانگ و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که مالکیت مشترک نهادی اثربخشی نظارت سرمایه‌گذاران نهادی را افزایش می‌دهد. به طور خاص، مالکیت مشترک مزایای اطلاعاتی را برای سرمایه‌گذاران نهادی فراهم می‌کند و آنها را قادر می‌سازد تا دانش خاص صنعت و همچنین تجربه نظارتی را جمع‌آوری کنند (کانگ و همکاران، ۲۰۱۸). مالکان مشترک نهادی می‌توانند دانش و تخصص صنعت خود را برای هدایت انگیزه‌ها، اقدامات و تصمیمات مدیریتی به شیوه‌ای کارآمد به کار گیرند (گائو و همکاران، ۲۰۱۹؛ کانگ و همکاران، ۲۰۱۸). آنها دسترسی ممتازی به مدیریت شرکت دارند (ادمز و همکاران، ۲۰۱۹) و تغییرات اساسی در استراتژی‌های شرکت ایجاد می‌کنند تا شرکت را به سمت تبدیل شدن به یک تولیدکننده کم هزینه از طریق صرفه‌جویی در مقیاس و کسب دانش سوق دهند (اشمالز، ۲۰۱۸؛ اوم و همکاران، ۲۰۰۴؛ پورتر، ۱۹۸۰). علاوه بر این، مالکیت مشترک شکلی از اتحاد استراتژیک بوده که ممکن است روابط تجاری ضمنی بین شرکت‌ها را تقویت، از نظر دانش هم‌افزایی ایجاد کرده و دستاوردهای بهتری در بهره‌وری ایجاد نماید (گائو و همکاران، ۲۰۱۹؛ پورتر و فولر، ۱۹۸۶).

در دیدگاه متضادی، توجه محدود به دلیل سهام همزمان در چندین شرکت در یک صنعت، فعالیت‌های نظارتی سرمایه‌گذاران متقابل نهادی را کمتر موثر می‌کند. به طور خاص، سرمایه‌گذاران متقابل نهادی با دارایی‌های متعدد به دلیل محدودیت‌های زمانی، توانایی نظارت بر شرکت‌های سرمایه‌پذیر خود را محدود می‌کنند (کانگ و همکاران، ۲۰۱۸). به گفته کمپف و همکاران (۲۰۱۶)، زمانی که مالکان مشترک نهادی در معرض محدودیت‌های نظارت در شرکت‌های کنترلی قرار می‌گیرند، مدیران بیشتر به منافع خصوصی خود امتیاز می‌دهند. در زمینه‌ای متفاوت، آذر و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که مالکان مشترک نهادی بر رفتار شرکت تأثیر منفی می‌گذارند. به طور مشخص‌تر، مالکیت مشترک در شرکت‌های هواپیمایی به طور قابل توجهی انگیزه سرمایه‌گذاران نهادی را برای تبانی، مشارکت در اقدامات ضد رقابتی و افزایش قیمت بلیط هواپیما افزایش می‌دهد. اگر فرضیه‌های تبانی و محدودیت زمانی معتبر باشند، مالکان مشترک نهادی ممکن است با افزایش قیمت‌ها به جای کاهش هزینه‌های تولید، تأکید بیشتری بر سود کوتاه‌مدت داشته باشند (پورتر، ۱۹۸۰؛ اشمالز، ۲۰۱۸). بنابراین چنین موضوعی مشخص نیست که مالکان مشترک نهادی تأثیر مثبتی بر گزارشگری مالی دارند و یا اینکه به عنوان عامل تضعیف گزارشگری مالی شناخته خواهند شد.

مالکیت مشترک نهادی می‌تواند به کاهش رقابت بین شرکت‌های هم‌صنعت منجر شود. این کاهش رقابت ممکن است به این دلیل باشد که مالکان مشترک نهادی تمایل دارند تا استراتژی‌های خاصی را در شرکت‌های سرمایه‌پذیر پیاده‌سازی کنند که به نفع خودشان باشد.

به‌عنوان مثال، این نهادها ممکن است استراتژی‌های تسلط بر هزینه را ترویج دهند که شامل کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری است (وانی و همکاران، ۲۰۲۳). این نوع استراتژی می‌تواند به شرکت‌ها کمک کند تا در بازار رقابتی باقی بمانند، اما در عین حال ممکن است به کاهش انگیزه‌های رقابتی منجر شود، زیرا شرکت‌ها ممکن است احساس کنند که نیازی به ارائه اطلاعات مالی شفاف و دقیق ندارند. از سوی دیگر، مالکان مشترک نهادی می‌توانند نقش مهمی در تقویت انگیزه‌های نظارتی در شرکت‌های سرمایه‌پذیر ایفا کنند. این نهادها با استفاده از دانش صنعت و تجربیات نظارتی خود، می‌توانند به هدایت تصمیمات مدیریتی کمک کنند و از این طریق، کیفیت گزارشگری مالی را بهبود بخشند (پرانستی و کوسوما، ۲۰۲۱). به‌عنوان مثال، مالکان مشترک نهادی می‌توانند به‌عنوان ناظران قوی عمل کنند و فشارهایی را برای رعایت استانداردهای گزارشگری مالی ایجاد کنند (شیائوپینگ و همکاران، ۲۰۲۱). این نظارت می‌تواند به کاهش تقلب و دستکاری در گزارش‌های مالی منجر شود و در نتیجه، کیفیت و شفافیت گزارشگری مالی را افزایش دهد.

با این حال، طبق فرضیه‌های تبانی^۱ و محدودیت زمانی^۲، نظارت بر چند شرکت هم‌صنعت به‌طور همزمان برای مالکان مشترک نهادی دشوار است (آذر و همکاران، ۲۰۱۸). این موضوع می‌تواند به این معنا باشد که در شرایطی که رقابت کاهش می‌یابد، مالکان مشترک نهادی ممکن است در تبانی و شیوه‌های ضد رقابتی شرکت کنند که به نفع منافع کوتاه‌مدت خودشان باشد (پنگ و لی، ۲۰۲۱). این نوع رفتار می‌تواند به کاهش کیفیت گزارشگری مالی منجر شود، زیرا مدیران ممکن است کمتر تحت فشار قرار گیرند تا به دلیل عملکرد ضعیف خود اخراج شوند و در نتیجه، تمایل کمتری به ارائه اطلاعات مالی دقیق و شفاف داشته باشند. در نهایت، تأثیر مالکیت مشترک نهادی بر کیفیت و شفافیت گزارشگری مالی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم تحت تأثیر رقابت و انگیزه‌های نظارتی قرار دارد. به‌عبارت دیگر، در شرایطی که رقابت بین شرکت‌ها کاهش یابد، ممکن است کیفیت گزارشگری مالی تحت تأثیر قرار گیرد. در همین راستا پژوهش دیدار و همکاران (۱۳۹۷) نشان می‌دهد مالکیت متقابل نهادی با رقابت در بازار رابطه مستقیمی دارد. همچنین خجسته‌اهوازی و صراف (۱۴۰۲) نشان می‌دهند که تأثیر منفی مالکین متقابل نهادی بر هزینه سرمایه در بازارهای رقابتی بیشتر است. در این بین، وجود مالکان مشترک نهادی می‌تواند به بهبود کیفیت گزارشگری مالی کمک کند، به شرطی که این نهادها به‌طور مؤثر بر روی تصمیمات مدیریتی نظارت کرده و از شیوه‌های ضد رقابتی اجتناب کنند (افندی، ۲۰۲۳).

¹ Collusion Hypothesis

² Time Constraints Hypothesis

وجود شفافیت اطلاعاتی در یک سازمان می‌تواند تأثیرات قابل توجهی بر رابطه بین مالکیت مشترک نهادی، رقابت بین شرکت‌های هم‌صنعت و کیفیت گزارشگری مالی داشته باشد. شفافیت اطلاعاتی به معنای افشای دقیق و به‌موقع اطلاعات مالی و غیرمالی است که به ذینفعان کمک می‌کند تا تصمیمات بهتری اتخاذ کنند. در این راستا، شفافیت اطلاعاتی می‌تواند به تقویت نظارت و بهبود کیفیت گزارشگری مالی کمک کند (آذر و همکاران، ۲۰۱۸). شفافیت اطلاعاتی می‌تواند به افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و ذینفعان به شرکت‌ها منجر شود. زمانی که شرکت‌ها اطلاعات مالی خود را به‌طور شفاف و دقیق ارائه می‌دهند، سرمایه‌گذاران و مالکان مشترک نهادی می‌توانند ارزیابی بهتری از عملکرد شرکت داشته باشند و در نتیجه، تصمیمات بهتری در مورد سرمایه‌گذاری و نظارت اتخاذ کنند (کانگ و همکاران، ۲۰۱۸). این امر می‌تواند به کاهش تقلب و دستکاری در گزارش‌های مالی منجر شود و در نهایت، کیفیت گزارشگری مالی را بهبود بخشد (آذر و همکاران، ۲۰۱۸).

علاوه بر این، شفافیت اطلاعاتی می‌تواند به کاهش هزینه‌های نمایندگی کمک کند. زمانی که اطلاعات به‌طور شفاف در دسترس باشد، مدیران تحت فشار بیشتری قرار می‌گیرند تا به منافع سهامداران احترام بگذارند و از تصمیمات مدیریتی که به منافع آن‌ها آسیب می‌زند، اجتناب کنند (پورتر، ۱۹۸۰). این موضوع می‌تواند به افزایش انگیزه‌های نظارتی مالکان مشترک نهادی منجر شود و در نتیجه، کیفیت گزارشگری مالی را بهبود بخشد. از سوی دیگر، شفافیت اطلاعاتی می‌تواند به تقویت رقابت بین شرکت‌های هم‌صنعت کمک کند. زمانی که شرکت‌ها اطلاعات مالی خود را به‌طور شفاف افشا می‌کنند، رقبا می‌توانند عملکرد یکدیگر را بهتر ارزیابی کنند و از این طریق، فشار بیشتری برای بهبود کیفیت خدمات و محصولات ایجاد می‌شود (اشمالز، ۲۰۱۸). این رقابت می‌تواند به افزایش کیفیت گزارشگری مالی منجر شود، زیرا شرکت‌ها برای حفظ سهم بازار و جذب سرمایه‌گذاران، نیاز دارند که اطلاعات دقیق و شفاف ارائه دهند. با این حال، در شرایطی که شفافیت اطلاعاتی وجود نداشته باشد، ممکن است مالکان مشترک نهادی در تصمیمات مدیریتی کمتر مؤثر باشند و این موضوع می‌تواند به کاهش کیفیت گزارشگری مالی منجر شود. به‌عنوان مثال، در شرایطی که اطلاعات به‌طور ناقص یا غیرشفاف ارائه شود، مدیران ممکن است احساس کنند که تحت نظارت کافی قرار ندارند و در نتیجه، تمایل کمتری به ارائه اطلاعات مالی دقیق و شفاف خواهند داشت (کمیف و همکاران، ۲۰۱۶). در نهایت، وجود شفافیت اطلاعاتی می‌تواند به بهبود کیفیت و شفافیت گزارشگری مالی کمک کند و در نتیجه، تأثیرات مثبتی بر رابطه بین مالکیت مشترک نهادی و گزارشگری مالی داشته باشد. به‌عبارت دیگر، شفافیت اطلاعاتی می‌تواند به‌عنوان یک عامل تسهیل‌کننده در بهبود کیفیت گزارشگری مالی و تقویت نظارت در شرکت‌ها عمل کند (پورتر و فولر، ۱۹۸۶).

در این راستا برخلاف شفافیت داخلی که به کیفیت افشای اطلاعات به ذینفعان داخلی مانند سهامداران و کارکنان اشاره دارد، شفافیت خارجی شامل نظارت‌های بیرونی و فشارهای بازار است که شرکت‌ها را ملزم به رعایت استانداردهای بالاتری در ارائه اطلاعات می‌کند. نهادهای مختلفی از جمله دولت و نهادهای نظارتی مانند تنظیم‌کننده‌های بازار مالی و بورس‌ها، سرمایه‌گذاران، بستکاران، وام‌دهندگان، تحلیلگران مالی، آژانس‌های رتبه‌بندی اعتباری، تأمین‌کنندگان، شرکای تجاری، رسانه‌ها و افکار عمومی، نقش مهمی در اعمال این فشارها دارند. این نهادها شرکت‌ها را تحت فشار قرار می‌دهند تا اطلاعات جامعی را علاوه بر کیفیت افشای داخلی، افشا کنند. به‌طور کلی، شفافیت خارجی به عنوان مکانیزمی عمل می‌کند که شرکت‌ها را مسئول نگه می‌دارد و به حفظ یکپارچگی بازار کمک می‌کند (اندرسون و همکاران، ۲۰۰۹). در این راستا افراد و گروه‌های مختلفی دنبال کننده شرکت‌ها هستند که هر کدام با هدف خاصی با شرکت در ارتباط می‌باشند. به‌طور مثال برای برخی از این افراد ممکن است عملکرد کوتاه‌مدت و برای برخی نیز عملکرد بلندمدت مهم باشد. حال شرکت‌ها با انبوهی از فشار برای شفافیت روبرو هستند که نیازهای متنوعی را باید پوشش دهد. چنین فشاری تحت عنوان شفافیت خارجی انگیزه‌های خاصی را برای شرکت‌ها به‌وجود خواهد آورد که به‌طور قابل توجهی گزارشگری مالی آنان را تحت تأثیر قرار خواهد داد (لیز و همکاران، ۲۰۱۵).

پیشینه پژوهش‌های خارجی

در بین مطالعات خارجی، اولین پژوهش مرتبط با مطالعه حاضر مربوط به کال و همکاران (۲۰۱۷) است که به بررسی ارتباط میان کیفیت کارکنان و نتایج گزارشگری مالی پرداختند. نتایج آنان نشان داد که شرکت‌هایی که دارای کارکنان با کیفیت بالا هستند، کمتر با مشکلاتی نظیر نقض کیفیت و ضعف کنترل داخلی مواجه می‌شوند و به دلیل کاهش خطاهای داخلی، نیاز کمتری به ارائه مجدد گزارش‌ها داشته و کیفیت گزارشگری مالی در این شرکت‌ها بالاتر است.

بروکس و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی رابطه میان مالکیت مشترک نهادی و استراتژی‌های شرکتی، با تمرکز ویژه بر ادغام‌ها و اکتساب‌ها پرداختند. نتایج حاصل از این مطالعه آنان نشان داد که سطح بالای مالکیت مشترک نهادی با کاهش هزینه‌های معاملاتی و افزایش شفافیت در گزارشگری مالی همراه است. نویسندگان استدلال می‌کنند که این شفافیت برای ذینفعان اهمیت زیادی دارد، زیرا اعتماد را افزایش داده و فرآیند تصمیم‌گیری در معاملات شرکتی را تسهیل می‌کند، که در نهایت منجر به بهبود کیفیت گزارشگری مالی می‌شود.

هو و همکاران (۲۰۲۲) رابطه میان مالکیت مشترک نهادی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها برای شرکت‌های سهامی عام چین را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های آنان نشان داد که مالکیت مشترک نهادی به‌طور قابل توجهی با عملکرد مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها مرتبط است. علاوه

بر این، آنان دریافتند که این ارتباط مثبت در میان شرکت‌هایی که دارای حاکمیت شرکتی قوی داخلی یا خارجی هستند، قوی‌تر است.

لیو و هو (۲۰۲۲) به بررسی رابطه میان مالکیت مشترک نهادی و اعتبار تجاری در چین پرداخته و دریافتند که شرکت‌های دارای مالکان مشترک نهادی می‌توانند اعتبار تجاری بیشتری کسب کنند. علاوه بر این، آنان چندین آزمون را برای بررسی مکانیسم‌های تأثیرگذار انجام دادند، که تأیید نمود رابطه مثبت بین مالکیت مشترک نهادی و اعتبار تجاری برای شرکت‌های فهرست‌شده در صنایع رقابتی‌تر یا با محیط اطلاعاتی ضعیف‌تر آشکارتر است.

لیو و هو (۲۰۲۳)، با استفاده از داده‌های جمع‌آوری‌شده شرکت‌های فهرست‌شده چینی در دوره ۲۰۰۷-۲۰۱۸، نشان دادند که مالکیت مشترک نهادی به طور منفی با ریسک سقوط قیمت سهام خاص شرکت مرتبط است. آنان مستند نمودند که این رابطه منفی برای شرکت‌های مستقر در استان‌هایی با عدم اطمینان سیاسی بالاتر یا شرکت‌های دولتی، مشهودتر است. مطالعه آنان همچنین چندین مکانیسم را تجزیه و تحلیل می‌کند و سه مکانیسم تأثیرگذار بالقوه مانند مزیت اطلاعاتی، بهبود حاکمیت و مشوق‌های ضد رقابتی را در توضیح تأثیر مالکیت مشترک نهادی بر ریسک سقوط قیمت سهام تأیید می‌نمایند.

نیزار و همکاران (۲۰۲۳)، تأثیر مالکیت مشترک نهادی را بر بهره‌وری شرکت و اینکه آیا این تأثیر به‌طور غیرمستقیم از طریق مسئولیت اجتماعی شرکت رخ می‌دهد یا خیر را بررسی نمودند. آنان دریافتند که مالکیت مشترک نهادی، به ویژه مالکیت مشترک غیر حساس به فشار، به طور مثبت بر بهره‌وری شرکت تأثیر می‌گذارد. نتایج آنان همچنین نشان داد که مسئولیت اجتماعی شرکتی کانالی است که به مالکان مشترک نهادی، به ویژه مالکان مشترک حساس به فشار اجازه می‌دهد تا بر بهره‌وری شرکت تأثیر بگذارند.

شیو و شی (۲۰۲۳) رابطه بین مالکیت مشترک نهادی و اجتناب از مالیات شرکتی را بررسی نمودند. یافته‌های آنان نشان داد که اجتناب از مالیات شرکت‌های فهرست‌شده چینی می‌تواند به طور قابل توجهی توسط مالکیت مشترک سازمانی انگیزه داشته باشد. علاوه بر این، در پژوهش آنان این رابطه مثبت بین مالکیت مشترک نهادی و اجتناب مالیاتی برای شرکت‌های فهرست‌شده با توانایی مدیریتی بیشتر و آن‌هایی که تخصص صنعت حسابداری بالاتری دارند، آشکارتر است.

پیشینه پژوهش‌های داخلی

در بین مطالعات داخلی، اولین پژوهش مرتبط با مطالعه حاضر مربوط به نمازی و همکاران (۱۳۹۳) است که به بررسی رابطه بین رقابت در بازار محصول و کیفیت اطلاعات مالی پرداخته‌اند. به‌همین منظور، آنان از شاخص‌های هرفیندال هیرشمن، لرنر و لرنر تعدیل شده به عنوان معیارهای رقابت در بازار محصول استفاده نموده و کیفیت اطلاعات مالی را نیز از دو جنبه کیفیت

اقدام تعهدی (کیفیت سود) و کیفیت افشاء اندازه‌گیری کردند. نتایج آنان نشان داد که به طور کلی بین شاخص‌های رقابت در بازار محصول و معیارهای کیفیت اطلاعات مالی رابطه مستقیم معناداری وجود دارد.

سلیمانی امیری و توتچی (۱۳۹۴) به بررسی تاثیر ویژگی‌های هیئت مدیره بر کیفیت گزارشگری مالی و گزارش ریسک شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته‌های آنها نشان داد که بین اندازه هیات مدیره، درصد استقلال هیات مدیره و کیفیت گزارش‌های مالی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، اما بین رشته تحصیلی، سوابق شغلی و دانش مالی با کیفیت گزارش‌های مالی رابطه معنی‌داری مشاهده نشد.

دیدار و همکاران (۱۳۹۷) به بررسی تاثیر مالکیت مشترک بر کارایی شرکت با در نظر گرفتن متغیر میانجی رقابت بازار محصول پرداخته‌اند. ایشان نشان دادند که مالکیت مشترک با رقابت بازار محصول رابطه مستقیم و معنادار داشته و رقابت بازار محصول نیز با کارایی دارای رابطه معکوس و معنادار است. همچنین مالکیت مشترک به صورت غیرمستقیم از طریق متغیر میانجی رقابت بازار محصول با کارایی رابطه معکوس و معنادار دارد.

خوشکار و همکاران (۱۴۰۰) تاثیر شرایط بازار بر رابطه تأمین مالی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و مالکیت متقابل نهادی را بررسی نمودند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش آنان نشان داد تأمین مالی فرصت‌های سرمایه‌گذاری با مالکیت متقابل نهادی رابطه مستقیم و معنی‌داری داشته و ارتباط مثبت بین تأمین مالی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و مالکیت متقابل نهادی زمانی که شرکت با رقابت بیشتری در بازار محصول روبرو می‌شود، بیشتر می‌شود.

خجسته اهوازی و صراف (۱۴۰۲) به بررسی رابطه مالکیت متقابل نهادی با هزینه حقوق صاحبان سهام با توجه به رقابت بازار محصول پرداختند. نتایج آنان نشان داد که هزینه حقوق صاحبان سهام برای شرکت‌های دارای مالکیت متقابل نهادی کمتر از سایر شرکت‌ها می‌باشد و تأثیر منفی مالکیت متقابل نهادی بر هزینه حقوق صاحبان سهام در بازارهای با رقابت محصول بالاتر، بیشتر است.

رابطی و خسروی (۱۴۰۲) تاثیر نظام کنترل‌های داخلی و پیچیدگی سازمانی بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های عضو بورس تهران را با نمونه آماری شامل ۱۵۹ شرکت مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که کنترل داخلی گزارشگری مالی تأثیر مستقیم و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی داشته و پیچیدگی سازمانی نیز تأثیر معکوس و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد.

نادری و همکاران (۱۴۰۴) به بررسی جایگاه مدیریت خطا در ارتقاء کیفیت گزارشگری مالی پرداختند. نتایج بدست آمده آنان نشان داد که مدیریت خطا، شامل خطاهای عملیاتی، رعایتی و

گزارشگری، تأثیر مثبتی بر کیفیت گزارشگری مالی دارد. مدیریت خطاهای رعایتی موجب ارتقاء کیفیت ارائه و افشا شده، در حالی که مدیریت خطاهای عملیاتی و گزارشگری به بهبود افشا کمک می‌کند. همچنین، مدیریت خطاها با افزایش کارایی عملیات بر کمیت سود و با بهبود اثربخشی بر کیفیت سود تأثیرگذار است. در مجموع، مدیریت خطا موجب ارتقاء کیفیت گزارشگری مالی می‌شود.

با عنایت به موضوع پژوهش حاضر و بررسی پیشینه پژوهش‌هایی که به نوعی با این مطالعه در ارتباط بودند، بسیار مشهود است که این پژوهش به دنبال پر کردن یک خلاء تحقیقاتی در صد بررسی اثرات دوگانه وجود مالکان مشترک نهادی و تأثیر آن بر کیفیت گزارشگری مالی در مقابل فشار ناشی از شفافیت خارجی است که تاکنون پژوهشی در این زمینه انجام نپذیرفته است. لذا در ادامه پس از مطرح نمودن فرضیه‌ها و روش‌شناسی پژوهش، یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌ها مورد بررسی قرار گرفته و پس از آن نیز بخش بحث و نتیجه‌گیری بیان شده است.

۳- فرضیه‌های پژوهش:

مطالعات نشان می‌دهد که مالکیت مشترک نهادی از عوامل مهم تأثیرگذار بر کیفیت گزارشگری مالی است. این نوع مالکیت می‌تواند با بهبود تخصیص منابع و افزایش ثبات، نقش مثبتی در ارتقای کیفیت گزارشگری ایفا کند (ادمنز و همکاران، ۲۰۱۹؛ گائو و همکاران، ۲۰۱۹). با این حال، جنبه‌های منفی آن نیز قابل توجه است، زیرا ممکن است به تضعیف مکانیزم‌های نظارتی و کاهش رقابت منجر شود (کانگ و همکاران، ۲۰۱۸). لذا فرضیه اول پژوهش به شرح ذیل بیان می‌شود:

فرضیه اول: حضور مالکان مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی اثر معناداری دارد. از سوی دیگر، شفافیت خارجی که شامل فشار ناشی از عواملی همانند رقابت بازار، مقررات، تحلیل‌گران مالی و نظارت عمومی است، می‌تواند تأثیر بسزایی در نحوه ارتباط مالکیت مشترک نهادی با کیفیت گزارشگری مالی داشته باشد (آذر و همکاران، ۲۰۱۸؛ اندرسون و همکاران، ۲۰۰۹). در این بین در محیط‌هایی با شفافیت خارجی قوی، مالکان مشترک نهادی تحت فشار بیشتری قرار می‌گیرند تا نظارت دقیق‌تری بر فعالیت‌های مالی داشته باشند و از افشای اطلاعات ناقص یا نادرست جلوگیری کنند (آذر و همکاران، ۲۰۱۸). از سوی دیگر، در شرایطی که شفافیت خارجی ضعیف است، مالکان مشترک نهادی ممکن است انگیزه کافی برای اعمال نظارت مؤثر نداشته باشند، که این امر می‌تواند به کاهش کیفیت گزارشگری مالی بینجامد (لویز و همکاران، ۲۰۱۵). شفافیت خارجی همچنین با کاهش مشکلات نمایندگی، مدیران را تحت فشار قرار می‌دهد تا

تصمیماتی در راستای منافع سهامداران اتخاذ کنند (پورتر، ۱۹۸۰). لذا فرضیه دوم پژوهش به شرح ذیل بیان می‌شود:

فرضیه دوم: شفافیت خارجی باعث افزایش شدت تأثیر مالکان مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی می‌شود.

۴- روش‌شناسی پژوهش:

این پژوهش که به منظور بهره‌گیری در فرآیندهای تصمیم‌گیری طراحی شده است، در زمره مطالعات کاربردی قرار دارد. این مطالعه از نظر نوع، توصیفی-همبستگی است و تمرکز آن بر تحلیل روابط بین متغیرهای مختلف است. برای تدوین چارچوب نظری و مرور پیشینه، روش تحقیق کتابخانه‌ای به کار گرفته شده و اطلاعات از طریق فیش‌برداری گردآوری شده است. داده‌های اصلی این پژوهش از منابعی نظیر بانک اطلاعاتی نرم‌افزار ره‌آورد نوین، صورت‌های مالی، یادداشت‌های پیوست شرکت‌ها و گزارش‌های فعالیت هیئت مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام استخراج شده است.

جامعه آماری پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است که اطلاعات و داده‌های آماری آن‌ها در فاصله زمانی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۲ جمع‌آوری شده است. در این راستا نمونه‌نهایی بر اساس شرایط جدول (۱) از میان شرکت‌های جامعه انتخاب شده‌اند.

جدول ۱. انتخاب نمونه

شرح	
۴۱۷	شرکت‌هایی که از ابتدای سال مالی ۱۳۹۳ در بورس پذیرفته شده‌اند
۹۷	پایان سال مالی شرکت‌ها منتهی به ۲۹ اسفند نبوده و سال مالی خود را در طی سال‌های مد نظر تغییر داده‌اند.
۱۲۰	تا پایان سال ۱۴۰۲ از فهرست شرکت‌های بورس خارج شده، داده‌های لازم برای محاسبه متغیرهای پژوهش در تمام سال‌های مورد مطالعه در دسترس نبوده و توقف معاملاتی بیش از شش ماه داشته‌اند.
۹۴	جزو شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، هلدینگ، لیزینگ، بانکی، و سایر موسسات مالی به دلیل متفاوت بودن ماهیت و فعالیت این شرکت‌ها باشند.
۳۱۱	تعداد کل شرکت‌های حذف شده از نمونه
۱۰۶	تعداد شرکت‌های نمونه تحقیق

با توجه به معیارهای ذکر شده، ۱۰۶ شرکت برای آزمون فرضیه‌ها در دوره زمانی ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۲ انتخاب شدند.

مدل و متغیرهای پژوهش

به پیروی از پژوهش لیز و همکاران (۲۰۱۵)، برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از مدل رگرسیونی (۱) و (۲) استفاده می‌شود:

$$\begin{aligned} FRQ_{i,t+1} = & \beta_0 + \beta_1 ICO_{i,t} + \beta_2 SALE_{i,t} + \beta_{(3)} CASH_{i,t} & \text{مدل (۱)} \\ & + \beta_4 CFO_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} \\ & + \beta_7 MTB_{i,t} + \beta_8 ROA_{i,t} + \beta_9 AQ_{i,t} \\ & + \sum_j^a \beta_j INDUSTRYFE_i \\ & + \sum_{j+a+1}^b \beta_{j+a+1} YEARFE_t + \varepsilon_{i,t+1} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} FRQ_{i,t+1} = & \beta_0 + \beta_1 ICO_{i,t} + \beta_2 EXTRANS_{i,t} & \text{مدل (۲)} \\ & + \beta_{(3)} EXTRANS_{i,t} * ICO_{i,t} + \beta_4 SALE_{i,t} \\ & + \beta_5 CASH_{i,t} + \beta_6 CFO_{i,t} + \beta_7 SIZE_{i,t} \\ & + \beta_8 LEV_{i,t} + \beta_9 MTB_{i,t} + \beta_{10} ROA_{i,t} \\ & + \beta_{11} AQ_{i,t} + \sum_j^a \beta_j INDUSTRYFE_i \\ & + \sum_{j+a+1}^b \beta_{j+a+1} YEARFE_t + \varepsilon_{i,t+1} \end{aligned}$$

که در مدل (۱) تا (۲) FRQ کیفیت گزارشگری مالی، ICO مالکیت مشترک نهادی، EXTRANS شفافیت خارجی، SIZE، اندازه شرکت، SALE رشد فروش شرکت، CASH وجوه نقد شرکت، CFO جریان نقدی عملیاتی، AQ کیفیت حسابرسی، MTB نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری، ROA سودآوری، LEV اهرم مالی و INDUSTRYFE و YEARFE متغیرهای مجازی جهت کنترل اثرات سال و صنعت است.

تعریف عملیاتی هر یک از متغیرهای بکارگرفته شده در مدل‌های ۱ و ۲ در ادامه توضیح داده شده است.

متغیر وابسته

به پیروی از اندریو و همکاران (۲۰۱۷) و دارابی و سجادی‌نژاد (۱۴۰۱)، در این پژوهش نیز بر اساس مدل مطرح شده در مقاله فرانسویس و همکاران (۲۰۰۴)، کیفیت ارقام تعهدی به عنوان نماینده‌ای برای نشان دادن کیفیت گزارشگری مالی اندازه‌گیری شد. باقیمانده رابطه (۱) نشان

دهنده کیفیت اقلام تعهدی است که مقدار قدرمطلق آن در منفی یک ضرب شده تا کیفیت گزارشگری مالی را نشان دهد.

رابطه (۱)

$$\frac{TA_{i,t}}{A_{i,t}} = \alpha \left(\frac{1}{A_{i,t-1}} \right) + \beta_1 \left(\frac{\Delta REV_{i,t}}{A_{i,t-1}} \right) + \beta_2 \left(\frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}} \right) + \beta_{(3)} \left(\frac{\Delta CFO_{i,t}}{A_{i,t-1}} \right) + \beta_4 \left(\frac{\Delta CFO_{i,t-1}}{A_{i,t-1}} \right) + \beta_5 \left(\frac{\Delta CFO_{i,t+1}}{A_{i,t-1}} \right) + \varepsilon_{i,t}$$

که در آن، $TA_{i,t}$ جمع کل اقلام تعهدی (سود منهای جریان وجوه نقد عملیاتی)، $A_{i,t-1}$ جمع کل دارایی‌های شرکت در دوره قبل، $CFO_{i,t}$ جریان نقد عملیاتی، $\Delta REV_{i,t}$ تغییر درآمد فروش و $PPE_{i,t}$ ارزش ناخالص، اموال ماشین‌آلات و تجهیزات شرکت است.

متغیر مستقل

به دنبال هی و هوآنگ (۲۰۱۷)، مالکان مشترک نهادی به عنوان سرمایه‌گذاران نهادی تعریف شده‌اند که به طور همزمان در حداقل دو شرکت فعال در یک صنعت سهام دارند. به عبارت بهتر اگر یک سهامدار در یک صنعت، در چندین شرکت (حداقل ۲ شرکت در یک صنعت)، سهام نهادی بالای ۵ درصد داشته باشد، به عنوان سهامدار متقابل نهادی شناخته خواهد شد. در این راستا ابتدا اطلاعات مربوط به سرمایه‌گذاران نهادی از بانک اطلاعاتی ره‌آورد نوین استخراج شده است. سپس اطلاعات جمع‌آوری شده بر اساس صنایع مرتب شده و جمع درصد سهام در دست سهامداران نهادی مشترک به عنوان شاخص نهایی برای این متغیر استفاده شده است.

متغیر تعدیلگر

جهت سنجش شفافیت خارجی، از روش اندرسون و همکاران (۲۰۰۹) استفاده شده تا بتوان جنبه‌های داخلی و خارجی شفافیت را از یکدیگر تفکیک کرد. در این روش، ابتدا یک تحلیل رگرسیونی انجام می‌شود که شفافیت کلی را در مقابل شفافیت داخلی قرار می‌دهد. سپس، جملات خطای این رگرسیون برای تفکیک شفافیت خارجی به کار می‌روند. بدین منظور، ابتدا رابطه رگرسیونی (۲) اجرا می‌شود:

رابطه (۲)

$$TRANS_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 INTERNAL_TRANS_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

در رابطه (۲) $TRANS_{i,t}$ شفافیت کلی، $INTERNAL_TRANS_{i,t}$ شفافیت داخلی و $\varepsilon_{i,t}$ جمله خطا بوده که نشان دهنده شفافیت خارجی است. به منظور محاسبه شفافیت کلی از رابطه (۳) بر اساس پژوهش اندرسون و همکاران (۲۰۰۹) استفاده شده است.

رابطه (۳)

$$TRANS_{i,t} = (VOLUME_{i,t} + SPREAD_{i,t}) / 2$$

رابطه (۳) نشان می‌دهد که برای اندازه‌گیری شفافیت کلی (TRANS) از میانگین دو شاخص حجم معاملات (VOLUME) و شکاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام (SPREAD) استفاده شده است.

در رابطه (۳)، VOLUME حجم معاملات است که به پیروی از اندرسون و همکاران (۲۰۰۹) از طریق لگاریتم طبیعی میانگین حجم معاملات روزانه در طول سال مالی محاسبه شده است. سپس داده‌های مربوط به این شاخص به دهک‌ها در گروه‌های سال-شرکتی رتبه‌بندی شده و رتبه‌های عددی ۱ تا ۱۰ به آنها اختصاص داده شده است. در این راستا حجم معاملات معیار مستقیمی از شفافیت را فراهم می‌کند. زیرا به عنوان معیاری برای اختلاف نظر و عدم اطمینان سرمایه‌گذاران شناخته می‌شود (بارث و همکاران، ۲۰۲۰). لذا حجم‌های بالاتر نشان‌دهنده شفافیت بیشتر بوده و از ۱ برای کم‌شفاف‌ترین شرکت‌ها شروع می‌شود (اندرسون و همکاران، ۲۰۰۹). در ادامه در رابطه (۳)، SPREAD شکاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام بوده و نماینده‌ای برای نشان دادن میزان عدم تقارن اطلاعاتی در میان سرمایه‌گذاران است (کیم و ورکیا، ۱۹۹۴). برای این شاخص نیز داده‌های مربوط به آن به دهک‌ها در گروه‌های سال-شرکتی رتبه‌بندی شده و رتبه‌های عددی ۱ تا ۱۰ به آنها اختصاص داده شده است. بر عکس حجم معاملات، شکاف قیمتی به عنوان شاخص معکوس شفافیت شرکتی عمل نموده و مقادیر بالاتر آن نشان‌دهنده شفافیت پایین‌تر است (از ۱ (شفاف‌ترین) تا ۱۰ (کمترین شفافیت)). در نهایت شاخص کلی شفافیت با میانگین‌گیری رتبه‌های اختصاص داده شده به دو شاخص حجم معاملات و شکاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام محاسبه می‌شود.

در ادامه جهت محاسبه شفافیت داخلی از رابطه (۴) استفاده شده است.

رابطه (۴)

$$INTERNAL_TRANS_{i,t} = GOVERNANCE_{i,t} + \beta_2 Earning_S_{i,t} + \beta_{(3)} \Delta EPS_{i,t}$$

در رابطه (۴)، GOVERNANCE کیفیت حاکمیت شرکتی بوده که برای اندازه‌گیری آن از مدل حساس یگانه و سلیمی (۱(۳)۹۰) استفاده شده است. این مدل شامل چهار بعد اصلی ۱- اثرات مالکیت، ۲- حقوق سهامداران، ۳- شفافیت و ۴- اثربخشی هیئت‌مدیره است. هر کدام از این ابعاد نیز دارای چندین مؤلفه و شاخص به شرح جدول (۲) می‌باشد. برای هر بعد، مؤلفه و شاخص، وزنی مشخص شده تا اهمیت نسبی آن‌ها در مدل تعیین شود. به‌منظور محاسبه امتیاز

نهایی کیفیت حاکمیت شرکتی، ابتدا برای هر شاخص، نمره‌ای در مقیاس صفر و یک به شرکت‌ها اختصاص داده شده است. این نمرات بر ضرایب وزنی مربوط به هر شاخص ضرب می‌شوند تا امتیاز هر مؤلفه به دست آید. در مرحله بعد، امتیازات مؤلفه‌ها بر اساس وزن‌های اختصاص‌یافته ترکیب شده و امتیاز هر یک از چهار بعد اصلی محاسبه می‌شود. در نهایت، این امتیازات با ضرایب تعیین‌شده برای هر بعد تلفیق شده و نمره نهایی کیفیت حاکمیت شرکتی برای هر شرکت به دست می‌آید.

جدول ۲. ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های کیفیت حاکمیت شرکتی

ابعاد حاکمیت شرکتی	مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی	شاخص‌های حاکمیت شرکتی
اثرات مالکیت	تمرکز مالکیت،	۱. درصد سهام شناور آزاد ۲. ساختار مالکیت گسترده ۳. درصد مالکیت بزرگ‌ترین سهامدار شرکت ۴. مالکیت دولتی
	شفافیت مالکیت	۵. داشتن یک ساختار مالکیت شفاف
	مالکیت نهادی	۶. مالکیت سهامداران نهادی
حقوق سهامداران	رویه‌های رأی‌دهی و جلسات مجامع	۱. رویه‌های رأی‌دهی ۲. تاریخ آگهی دعوت به مجمع ۳. نحوه اطلاع‌رسانی تاریخ مجمع ۴. لزوم حضور سهامداران در مجمع ۵. تسهیل رأی‌دهی و کالتهی ۵. نحوه شمارش آرا ۶. ارائه گزارشی خلاصه از شاخص‌های مالی و عملیاتی ۷. ارائه فرصت مناسب برای پرسش سوال و رفع ابهام سهامداران ۸. ثبت سؤالات و پاسخ به آن‌ها ۹. تهیه صورت‌جلسه مجمع ۱۰. امکان طرح موضوع خاص در مجمع توسط سهامداران
	حقوق مربوط به سود تقسیمی	۱۱. وجود جدول زمان‌بندی تقسیم سود ۱۲. پرداخت سود تقسیمی ظرف مهلت قانونی ۱۳. اعلام سیاست تقسیم سود
شفافیت	رفتار یکسان با سهامداران	۱۴. در دسترس بودن اساسنامه شرکت برای سهامداران ۱۵. ارائه گزارش‌های مالی شرکت به همه سهامداران ۱۶. داشتن سیستمی برای جلوگیری از استفاده از اطلاعات نهانی ۱۷. دسترسی به موقع همه سهامداران به گزارش‌های افشا شده شرکت ۱۸. امکان طرح مسائل مختلف برای همه سهامداران
	رعایت آیین‌نامه افشای اطلاعات	۱. ارائه صورت‌های مالی سالانه حسابرسی‌شده اصلی و تلفیقی ۲. ارائه گزارش هیات مدیره به مجمع و اظهار نظر حسابرس در مورد آن ۳. اطلاعات و صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۶۳ و ۹ ماهه حسابرسی‌نشده ۴. صورت‌های مالی

<p>میان دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده شرکت اصلی ۵. صورت‌های مالی میان دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده تلفیقی ۶. صورت‌های مالی سالانه حسابرسی نشده شرکت اصلی ۷. صورت‌های مالی سالانه حسابرسی نشده تلفیقی ۸. برنامه‌های آتی مدیریت و پیش‌بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه ۹. اظهار نظر حسابرسی نسبت به پیش‌بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه ۱۰. اطلاعات پرتفوی سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های سرمایه‌گذاری و هلدینگ در پایان هر ماه ۱۱. صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده شرکت‌های تحت کنترل ۱۲. صورت‌های مالی میان دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده شرکت‌های تحت کنترل ۱۳. اطلاعات پرتفوی سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های تحت کنترل</p>		
<p>۱۴. کیفیت گزارش‌های سالیانه ۱۵. ارائه شاخص‌های کارایی ۱۶. ارائه شاخص‌های خاص صنعت ۱۷. افشای برنامه‌های آتی ۱۸. داشتن وب‌سایت فارسی ۱۹. ارائه کانال‌های مختلف دستیابی به اطلاعات برای سهامداران ۲۰. اختصاص بخشی از گزارش هیئت مدیره به مجمع ۲۱. اشاره به سیستم مدیریت ریسک شرکت ۲۲. افشای لیست شرکت‌های تابعه و ساختار مالکیتی آن‌ها ۲۳. افشای تغییرات با اهمیت در مالکیت ۲۴. ارائه اطلاعات در خصوص سهامداری متقابل شرکت ۲۵. افشای اسامی اعضای هیات مدیره عضو کمیته‌های مختلف ۲۶. معرفی اعضای هیات مدیره در گزارش‌های سالانه ۲۷. ارائه گزارش هیأت مدیره به مجمع عمومی.</p>	کیفیت و کفایت افشا	
<p>۲۸. افشای جزئیات معاملات با اشخاص ثالث ۲۹. داشتن موارد عدم رعایت چک‌لیست سازمان بورس و اوراق بهادار ۳۰. افشای مبلغ پرداختی به حسابرس مستقل ۳۱. داشتن سیاست تغییر حسابرس ۳۲. ارائه گزارش کمیته حسابرسی به مجمع عمومی ۳۳. ارائه گزارش حسابرس مستقل ۳۴. ارائه گزارش حسابرسی داخلی</p>	اطلاعات مربوط به حسابرسی	
<p>۳۵. افشای میزان سهام اعضای هیئت مدیره و مدیران ۳۶. افشای جزئیات خرید و فروش سهام شرکت ۳۷. افشای پاداش و دریافتی‌های اعضای هیئت مدیره ۳۸. افشای پرداخت‌های مبتنی بر عملکرد صورت گرفته به اعضای هیئت مدیره ۳۹. افشای جزئیات قرارداد حقوق و مزایای مدیرعامل ۴۰. بهره‌مندی از سیستم ارزیابی عملکرد سالیانه برای اعضای هیئت مدیره</p>	افشای پاداش و سهام اعضای هیئت‌مدیره	
<p>۱. تعداد اعضای هیئت مدیره ۲. درصد اعضای غیر اجرائی هیئت مدیره ۳. درصد اعضای مستقل هیئت مدیره ۴. وجود ترکیب بهینه، مهارت تخصص و تجربه در هیئت مدیره ۵. میزان مالکیت سهام اعضای هیئت مدیره ۶. تفکیک نقش رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل</p>	ساختار و ترکیب هیئت‌مدیره	اثر بخشی هیئت‌مدیره
<p>۷. وجود دبیرخانه هیئت مدیره به منظور تشکیل و مستندسازی جلسات هیئت مدیره ۸. جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز و انجام امور کارشناسی مورد درخواست</p>	جلسات هیئت‌مدیره	

<p>اعضای هیئت مدیره و حصول اطمینان از انجام تکالیف قانونی هیئت مدیره ۹. نحوه تهیه دستور جلسه و صورتجلسات هیئت مدیره ۱۰. تعداد جلسات هیئت مدیره در سال مالی مورد گزارش ۱۱. میزان حضور هر یک از اعضای هیئت مدیره در جلسات</p>		
<p>۱۲. افشای لیستی از موضوعات بررسی شده توسط هیئت مدیره ۱۳. برگزاری جلسات منظم بین مدیران ارشد شرکت و هیئت مدیره در خصوص مسائل استراتژیک ۱۴. برگزاری جلسات هیئت مدیره شرکت با سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران ۱۵. میزان عضویت مدیر عامل و اعضای هیئت مدیره شرکت در هیئت مدیره شرکت‌های دیگر ۱۶. ارزیابی عملکرد مدیر عامل به صورت سالیانه توسط هیئت مدیره ۱۷. وابستگی پاداش مدیران ارشد به ارزش شرکت</p>	<p>پاداش و ارزیابی عملکرد</p>	
<p>۱۸. داشتن دستورالعمل برای اعضای هیئت مدیره در خصوص تعداد عضویت مجاز در هیئت مدیره سایر شرکت‌ها ۱۹. وجود محدودیت حداکثر سن برای عضویت اعضای اجرایی در هیئت مدیره شرکت ۲۰. وجود محدودیت برای حداکثر سال‌هایی که یک نفر می‌تواند در هیئت مدیره عضویت داشته باشد ۲۱. تصویب مأموریت، چشم‌انداز و ارزش‌ها برای شرکت ۲۲. داشتن سیاست مدیریت ریسک ۲۳. داشتن بانک اطلاعاتی از ریسک‌های بالقوه و بالفعل ۲۴. داشتن حسابرسی داخلی ارزش افزا ۲۵. وجود برنامه‌های آموزش برای اعضای هیئت مدیره ۲۶. بهره‌مندی از کمیته‌های حسابرسی، انتصاب، جبران خدمات، سرمایه‌گذاری، تامین مالی و... ۲۷. تصویب دستورالعمل حاکمیت شرکتی که سیستم ارزش‌های شرکت و مسئولیت اعضای هیئت مدیره را توضیح دهد ۲۸. تصویب منشور اخلاق حرفه‌ای برای کلیه مدیران و کارکنان ۲۹. وجود منشور مناسب حسابرسی داخلی</p>	<p>ساختار حاکمیتی</p>	

در ادامه جهت اندازه‌گیری کیفیت سود ($Earning_S$) به پیروی از صفرزاده (۱۳۹۲) از شاخص پایداری سود استفاده شده است. برای این منظور ابتدا رابطه رگرسیونی (۵) برآورد می‌شود:

$$E_t = \beta_0 + \beta_1 E_{t-1} + \varepsilon_t \quad \text{رابطه (۵)}$$

در رابطه (۵)، E_t سود خاص شرکت در سال t و E_{t-1} سود خالص شرکت در سال $t-1$ و ε_t باقیمانده مدل است. معیار پایداری سود، ضریب β_1 یا شیب مدل بوده که بیشتر بودن آن، نشان‌دهنده کیفیت بیشتر سود است.

همچنین تغییرات سود هر سهم در سال جاری نسبت به سال قبل (ΔEPS) در رابطه (۴) لحاظ می‌شود. این شاخص نشان‌دهنده انگیزه‌های مدیریتی در افشای اطلاعات است، زیرا مدیران تلاش می‌کنند تا از پیامدهای منفی ناشی از کاهش EPS جلوگیری نمایند (اندرسون و همکاران، ۲۰۰۹).

در نهایت با جایگذاری رابطه (۴) و (۳) در رابطه (۲)، پسماندهای این رابطه استخراج شده و به عنوان شاخص شفافیت خارجی در بررسی مدل‌های نهایی فرضیه‌ها استفاده شده است.

متغیرهای کنترلی

در پژوهش حاضر به پیروی از لیز و همکاران (۲۰۱۵) از متغیرهای کنترلی به شرح زیر استفاده شده است:

اندازه شرکت (*SIZE*): لگاریتم طبیعی ارزش بازار حقوق صاحبان سهام،
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری (*MTB*): نسبت ارزش بازار دارایی‌ها به ارزش دفتری دارایی‌ها،
سودآوری (*ROA*): نسب سود خالص به دارایی‌های شرکت،
اهرم مالی (*LEV*): نسب کل بدهی به کل دارایی،
وجوه نقد شرکت (*CASH*): از طریق نسبت مبلغ ریالی مانده وجه نقد بر مبلغ ریالی کل دارایی‌های شرکت،

کیفیت حسابداری (*AQ*): به پیروی از خدای‌پور و همکاران (۱۳۹۲) از طریق امتیاز کنترل کیفیت موسسات حسابداری که توسط جامعه حسابداران رسمی ایران منتشر می‌شود، اندازه‌گیری شده است. در این راستا اگر حسابرس شرکت امتیاز الف را داشته باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر به این متغیر داده شده است.

رشد فروش شرکت (*SALE*): از طریق نسبت مبلغ ریالی مانده درآمد فروش بر مبلغ ریالی کل دارایی‌های شرکت و جریان نقدی عملیاتی (*CFO*): از طریق نسبت مبلغ وجه نقد عملیاتی بر مبلغ ریالی کل دارایی‌های شرکت.

۵- یافته‌های پژوهش:

جدول (۳) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش را ارائه می‌دهد. کیفیت گزارشگری مالی با میانگین $0/087$ - و میانه $0/057$ - نشان‌دهنده کیفیت بالای گزارشگری در شرکت‌ها است؛ زیرا هرچه مقدار این متغیر به صفر نزدیک‌تر باشد، کیفیت ارقام تعهدی بالاتر بوده و در نتیجه کیفیت گزارشگری مالی نیز بالاتر است. این موضوع را می‌توان از طریق چولگی و کشیدگی این متغیر نیز بررسی نمود. چولگی منفی $1/934$ - و کشیدگی $7/716$ نشان می‌دهند که توزیع متغیر نامتقارن و متمرکز در سمت چپ است که بیانگر کیفیت بالاتر در تعداد قابل توجهی از شرکت‌ها است. مالکیت مشترک نهادی با میانگین $38/29$ و میانه $38/79$ نشان‌دهنده استفاده گسترده از این ساختار مالکیتی در میان شرکت‌ها است. چولگی $0/092$ و کشیدگی $1/604$ این متغیر نیز بیانگر توزیع نسبتاً متقارن داده‌ها با تمایل اندک به سمت راست است که نشان‌دهنده تمرکز مالکیت مشترک در سطح معقولی از شرکت‌ها می‌باشد. شفافیت خارجی دارای میانگین $0/03$ - و میانه $0/408$ است که نشان‌دهنده پراکندگی سطح شفافیت بین شرکت‌ها و احتمالاً تأثیر فشارهای خارجی بر عملکرد شفافیتی

شرکت‌ها می‌باشد. در بین متغیرهای کنترلی نیز به‌طور مثال، کیفیت حاکمیت شرکتی با میانگین ۰/۳۱۸ و میانه ۰/۳۲۱، حکایت از توجه نسبتاً خوب شرکت‌ها به اصول حاکمیتی دارد. همچنین چولگی منفی ۰/۲۲۴- و کشیدگی ۲/۷۰۳ نشان‌دهنده توزیعی نزدیک به توزیع متقارن است که در آن داده‌ها به صورت یکنواخت‌تری توزیع شده‌اند. این موضوع نشان دهنده آن است که در اکثر شرکت‌های مورد بررسی این پژوهش، رتبه کسب شده شرکت‌ها از لحاظ کیفیت حاکمیت شرکتی نزدیک به یکدیگر است. همچنین اهرم مالی با میانگین ۰/۵۳۷ و میانه ۰/۵۴۱ نشان‌دهنده تعادل یکنواخت در استفاده از بدهی در ساختار سرمایه شرکت‌های مورد بررسی پژوهش حاضر است. اندازه شرکت نیز با میانگین ۱۴/۶۹۸ و میانه ۱۴/۴۳۸، بزرگی نسبی شرکت‌های مورد بررسی را نشان می‌دهد. به‌طوری که کمینه ۰/۳۲۹ و بیشینه ۲۱/۰۹۹ این متغیر حاکی از تنوع بالای اندازه شرکت‌ها است. همچنین چولگی ۰/۸۶۲ و کشیدگی ۴/۰۹۶ بیانگر توزیع نامتقارن با تمرکز بیشتر داده‌ها در سمت راست است، که نشان‌دهنده وجود شرکت‌های بزرگ‌تر در نمونه است. اطلاعات مربوط به متغیر دو وجهی کیفیت حسابرسی نیز بیانگر آن است که تنها ۲۲۰ مشاهده از ۱۰۶۰ مشاهده این پژوهش توسط سازمان حسابرسی، تحت حسابرسی بوده است. سایر متغیرها نیز به همین شکل طبق جدول (۳) قابل تفسیر هستند.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	میانه	بیشترین	کمترین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	فراوانی متغیر دووجهی
کیفیت گزارشگری مالی	-۰/۰۸۷	-۰/۰۵۷	-۰/۰۰۱	-۰/۴۷۳	۰/۰۸۹۲	-۱/۹۳۴	۷/۷۱۶	--
مالکیت مشترک نهادی	۳۸/۲۹	۳۸/۷۹	۹۷/۸	۰	۳۰/۸۱	۰/۰۹۲	۱/۶۰۴	--
شفافیت خارجی	۰/۰۰۳	۰/۴۲۴	۳/۹۵۷	-۵/۴۱۱	۲/۰۲۵	-۰/۵۵۸	۲/۳۸۸	--
اهرم مالی	۰/۵۳۷	۰/۵۴۱	۰/۸۹۹	۰/۱۷۷	۰/۱۸۲	-۰/۱۷۶	۲/۲۳۱	--
اندازه شرکت	۱۴/۶۹۸	۱۴/۴۳۸	۲۱/۰۹۹	۱۰/۳۲۹	۱/۶۳۹	۰/۸۶۲	۴/۰۹۶	--
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	۶/۱۱۲	۴/۱۳۸	۲۱/۸۱۱	۱/۲۵۱	۵/۵۲۸	۱/۶۲۱	۴/۷۳۳	--
رشد فروش شرکت	۰/۳۵۲	۰/۳۰۸	۱/۷۵۲	-۰/۴۰۶	۰/۴۱۴	۰/۷۶۷	۳/۶۹۱	--
وجوه نقد شرکت	۰/۳۳۸	۰/۳۴۶	۰/۴۹۳	۰/۰۳۲	۰/۰۹۱	-۰/۵۰۷	۲/۶۳۱	--
سودآوری	۰/۱۹۱	۰/۱۴۷	۰/۸۰۶	-۰/۱۵۴	۰/۱۸۴	۱/۰۹۶	۴/۰۲۵	--
جریان نقد عملیاتی	۰/۱۶۳	۰/۱۳۲	۰/۵۴۶	-۰/۰۷۸	۰/۱۶۱	۰/۷۸۷	۳/۰۹۶	--
کیفیت حسابرسی	۰/۸۳۶	۱	۱	۰	---	---	---	۸۸۷

آزمون انتخاب الگوی تحلیل داده‌ها

برای تعیین نوع مدل آماری مناسب برای فرضیه‌های این مطالعه، از آزمون‌های بروش-پاگان و هاسمن بهره گرفته شده است. نتایج آزمون بروش-پاگان طبق جدول (۴) نشان می‌دهد که فرض صفر مبنی بر تجمعی بودن داده‌ها با توجه به سطح اطمینان ۹۹ درصد رد شده است. این نتیجه، که به دلیل کمتر بودن سطح معناداری آماره آزمون از مقدار ۵ درصد به دست آمده است، حاکی از آن است که داده‌های مرتبط با فرضیه‌های اول و دوم از نوع پانل یا ترکیبی هستند.

جدول ۴. نتایج آزمون بروش-پاگان

نتیجه	احتمال آماره	مقدار آماره	شرح	
تابلویی	۰/۰۰۰۱	۱(۳)۱/۰۶۹	Cross-section F	مدل فرضیه اول
تابلویی	۰/۰۰۰۱	(۳)(۳)۱/۹۵(۳)	Cross-section F	مدل فرضیه دوم

برای تعیین نوع اثرات در داده‌های ترکیبی، نتایج آزمون هاسمن در جدول (۵) گزارش شده است. با توجه به اینکه مقدار احتمال آماره آزمون هاسمن کمتر از ۵ درصد است، فرضیه صفر این آزمون در سطح اطمینان بالای ۹۹ درصد رد می‌شود. این نتیجه نشان می‌دهد که اثرات داده‌های ترکیبی در مدل‌های مربوط به هر دو فرضیه این پژوهش از نوع ثابت بوده و الگوی مناسب برای تحلیل، داده‌های ترکیبی با اثرات ثابت انتخاب شده است.

جدول ۵. نتایج آزمون هاسمن

نتیجه	احتمال	درجه	مقدار آماره	شرح	
اثرات ثابت	۰/۰۰۰۴	۱۰	۳۱/۴۴۹	Cross-section F	مدل فرضیه اول
اثرات ثابت	۰/۰۰۲	۱۲	۳۰/۶۳۳	Cross-section F	مدل فرضیه دوم

آزمون خود همبستگی و ناهمسانی واریانس

برای بررسی وجود ناهمسانی واریانس در داده‌ها، از آزمون والد تعدیل شده استفاده شد. نتایج ارائه شده در جدول (۶) نشان می‌دهند که احتمال آماره این آزمون کمتر از سطح ۵ درصد است، که تأییدکننده وجود ناهمسانی واریانس در جملات خطا با سطح اطمینان ۹۵ درصد می‌باشد. به منظور رفع این مشکل، روش تخمین FGLS برای تحلیل داده‌های مربوط به هر دو مدل فرضیه‌های پژوهش به کار گرفته شده است.

جدول ۶. آزمون ناهمسانی واریانس (والد تعدیل شده)

نتیجه نهایی	احتمال آماره	آماره f	
وجود ناهمسانی	۰/۰۰۰۱	۱۱۴۷۷/۵۳	مدل فرضیه اول
وجود ناهمسانی	۰/۰۰۰۱	۱۱۱۹۱/۹۸	مدل فرضیه دوم

برای ارزیابی وجود خودهمبستگی سریالی در جملات اخلاص، از آزمون وولدریج استفاده شده است. نتایج این آزمون که در جدول (۷) ارائه شده، نشان می‌دهد که احتمال آماره آزمون وولدریج کمتر از سطح ۵ درصد بوده و بنابراین وجود خودهمبستگی سریالی در جملات اخلاص هر دو مدل فرضیه‌های این پژوهش با سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود. به منظور رفع این مسئله، در تحلیل نهایی از فرآیند خودرگرسیون مرتبه اول استفاده شده است.

جدول ۷. آزمون خودهمبستگی (وولدریج)

نتیجه نهایی	احتمال آماره	آماره f	
وجود خودهمبستگی	۰/۰۰۰۱	۱۳۴/۳۶۹	مدل فرضیه اول
وجود خودهمبستگی	۰/۰۰۰۱	۱۲۴/۵۲۲	مدل فرضیه دوم

آزمون هم خطی

جدول (۸) نتایج آزمون وی‌آی‌اف (VIF) را برای ارزیابی شدت هم خطی بین متغیرهای پژوهش ارائه می‌دهد. بر اساس مقادیر تورم واریانس، تمامی متغیرهای مستقل و توضیحی دارای مقادیری کمتر از ۵ هستند، که مطابق با استانداردهای ادبیات موجود نشان‌دهنده عدم وجود مشکل همبستگی چندگانه میان متغیرها است.

جدول ۸. آزمون وی آی اف

فرضیه دوم		فرضیه اول		نام متغیر
مقدار تورم واریانس	مقدار تلورانس	مقدار تورم واریانس	مقدار تلورانس	
۱/۲۹	۰/۷۷۲	۱/۲۹	۰/۷۷۴	مالکیت مشترک نهادی
۱/۷۲	۰/۵۸۰	---	---	شفافیت خارجی
۱/۶۸	۰/۵۹۴	---	---	متغیر تعاملی
۱/۵۰	۰/۶۶۴	۱/۵۰	۰/۶۶۸	اهرم مالی
۱/۰۵	۰/۹۵۱	۱/۰۵	۰/۹۵۲	اندازه شرکت
۱/۱۴	۰/۸۷۴	۱/۱۲	۰/۸۸۹	نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری
۱/۱۶	۰/۸۵۸	۱/۱۴	۰/۸۷۹	رشد فروش شرکت
۱/۴۱	۰/۷۱۴	۱/۳۹	۰/۷۱۷	وجوه نقد شرکت
۱/۴۶	۰/۶۸۳	۱/۴۶	۰/۶۸۶	سودآوری
۱/۰۴	۰/۹۶۴	۱/۰۴	۰/۹۶۴	جریان نقد عملیاتی
۱/۰۳	۰/۹۶۹	۱/۰۳	۰/۹۷۵	کیفیت حسابرسی

خلاصه تجزیه و تحلیل‌ها به تفکیک هر فرضیه

فرضیه اول: حضور مالکان مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی اثر معناداری دارد. جدول (۹) نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش را با استفاده از تخمین‌زن FGLS و متغیر وابسته کیفیت گزارشگری مالی نمایش می‌دهد. مقدار احتمال آماره مربوط به متغیر مالکیت مشترک نهادی (۰/۰۱۱) و ضریب مثبت آن (۰/۰۲۷۲) نشان می‌دهد که این متغیر تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد. بنابراین، در سطح اطمینان بالای ۹۵ درصد، با عدم رد فرضیه اول پژوهش، می‌توان نتیجه گرفت که وجود مالکان مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی اثر مثبت دارد.

جدول ۹. نتایج آزمون فرضیه اول

متغیر وابسته: کیفیت گزارشگری مالی				
متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	Z-آماره	سطح معناداری
مالکیت مشترک نهادی	۰/۰۲۷۲	۰/۰۱۰۷	۲/۵۳	۰/۰۱۱
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	۰/۱۶۵	۰/۰۱۴۱	۱۱/۷۴	۰/۰۰۰۱
اهرم مالی	-۰/۰۰۰۳۴	۰/۰۲۷	-۰/۰۱	۰/۹۹۱
اندازه شرکت	۰/۰۰۰۹۸	۰/۰۰۱۶	۰/۶۰	۰/۵۴۵
جریان نقد عملیاتی	۰/۰۰۱۶	۰/۰۰۰۵۷	۲/۸۵	۰/۰۰۴
رشد فروش شرکت	۰/۰۰۰۷۲	۰/۰۰۱۱	۰/۶۱	۰/۵۴۴
وجه نقد شرکت	۰/۱۹۲	۰/۰۳۷	۵/۰۸	۰/۰۰۰۱
سودآوری	-۰/۰۱۵۰	۰/۰۱۲۹	-۱/۱۶	۰/۲۴۷
کیفیت حسابرسی	۰/۰۱۴۸	۰/۰۰۵۶	۲/۶۳	۰/۰۰۹
عرض از مبدا	-۰/۰۶۵	۰/۰۲۹	-۲/۲۱	۰/۰۲۷
آماره والد	۲۴۷/۰۴			
احتمال آماره والد	۰/۰۰۰۱			
اثرات صنعت	کنترل شد.			
خودهمبستگی سریالی و ناهمسانی	برطرف گردید.			

فرضیه دوم: شفافیت خارجی باعث افزایش شدت تأثیر مالکان مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی می‌شود.

جدول (۱۰) نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش را با استفاده از تخمین‌زن FGLS و متغیر وابسته کیفیت گزارشگری مالی نمایش می‌دهد. مقدار احتمال آماره مربوط به متغیر مالکیت مشترک نهادی (۰/۰۱۸) و ضریب مثبت آن (۰/۰۲۵) نشان می‌دهد که این متغیر تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد. همچنین مقدار احتمال آماره متناظر با متغیر شفافیت خارجی (۰/۰۰۷) و ضریب مثبت آن (۰/۰۰۳۳) نشان می‌دهد که این متغیر نیز تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد. در نهایت با عنایت به مقدار احتمال آماره متناظر با

متغیر تعاملی مالکیت مشترک نهادی و شفافیت خارجی (۰/۰۰۱) و ضریب متناظر با این متغیر (۰/۰۱۴۹) که مثبت و در نتیجه معنادار می‌باشد، لذا در سطح اطمینان بالای ۹۵ درصد نمی‌توان فرضیه تعدیلگری شفافیت خارجی را رد نمود.

جدول ۱۰. نتایج آزمون فرضیه دوم

متغیر وابسته: کیفیت گزارشگری مالی				
متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	Z-آماره	سطح معناداری
مالکیت مشترک نهادی	۰/۰۲۵	۰/۰۱۰۶	۲/۳۷	۰/۰۱۸
شفافیت خارجی	۰/۰۰۳۳	۰/۰۰۱۲	۲/۷۰	۰/۰۰۷
متغیر تعاملی	۰/۰۱۴۹	۰/۰۰۴۴	۳/۳۴	۰/۰۰۱
اهرم مالی	-۰/۰۰۲۷	۰/۰۲۷	-۰/۱۰	۰/۹۱۹
اندازه شرکت	۰/۰۰۰۷۲	۰/۰۰۱۶	۰/۴۵	۰/۶۵۴
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	۰/۱۶۴	۰/۰۱۴	۱۱/۷۰	۰/۰۰۰۱
رشد فروش شرکت	۰/۰۰۰۶	۰/۰۰۱۱	۰/۵۱	۰/۶۱۲
وجوه نقد شرکت	۰/۱۹۹	۰/۰۳۸	۵/۲۲	۰/۰۰۰۱
سودآوری	-۰/۰۱۶	۰/۰۱۳	-۱/۲۳	۰/۲۹
جریان نقد عملیاتی	۰/۰۰۱۶	۰/۰۰۰۵۷	۲/۹۲	۰/۰۰۴
کیفیت حسابرسی	۰/۰۱۳	۰/۰۰۵۶	۲/۴۹	۰/۰۱۳
عرض از مبدأ	-۰/۰۶۸	۰/۰۲۹	-۲/۳۳	۰/۰۲۱
آماره والد	۲۵۸/۹۴			
احتمال آماره والد	۰/۰۰۰۱			
اثرات صنعت	کنترل شد.			
خودهمبستگی سریالی و ناهمسانی	برطرف گردید.			

۶- بحث و نتیجه‌گیری:

این پژوهش به بررسی تأثیرات دوگانه مالکیت مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی پرداخته و تلاش کرده است تا نقش شفافیت خارجی را به‌عنوان یک عامل تعدیل‌کننده در این رابطه مورد بررسی قرار دهد. مطابق نظریه‌های نمایندگی و ذینفعان، مالکیت مشترک نهادی

می‌تواند از یک سو با تقویت نظارت بر مدیران و همسو کردن منافع سهامداران، منجر به افزایش شفافیت و بهبود کیفیت گزارشگری مالی شود. اما از سوی دیگر، به دلیل محدودیت‌های نظارتی و امکان کاهش رقابت‌پذیری، ممکن است کیفیت گزارشگری را تضعیف کند. در این بین بیان گردید که نقش شفافیت خارجی بسیار کلیدی است. در شرایطی که فشارهای شفافیت خارجی قوی هستند، مالکان مشترک نهادی با اعمال نظارت دقیق‌تر می‌توانند کیفیت گزارشگری مالی را ارتقا دهند. با این حال، در محیط‌های کم‌شفاف، احتمال کاهش نظارت و افزایش فرصت‌های مدیران برای ارائه اطلاعات ناقص یا تحریف‌شده بیشتر می‌شود.

فرضیه اول این پژوهش به بررسی اثر حضور مالکان مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی پرداخته است. یافته‌های پژوهش این فرضیه را تأیید کرده و نشان داد که مالکان مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی اثر مثبت و معناداری دارد. به عبارت بهتر مالکان مشترک نهادی موجب بهبود کیفیت گزارشگری مالی شده‌اند. نتایج به‌دست آمده همراستا با مبانی نظری بوده (ادمنز و همکاران، ۲۰۱۹؛ گائو و همکاران، ۲۰۱۹؛ کانگ و همکاران، ۲۰۱۸) و بیان می‌دارد که مالکان مشترک نهادی، به دلیل دسترسی به منابع اطلاعاتی گسترده و توانایی بالای نظارت بر مدیران، نقشی کلیدی در ارتقای کیفیت گزارشگری مالی ایفا می‌کنند. آنان می‌توانند با کاهش تضادهای نمایندگی و همسو کردن منافع مدیران و سهامداران، کیفیت گزارشگری مالی را بهبود بخشند (ادمنز و همکاران، ۲۰۱۹؛ گائو و همکاران، ۲۰۱۹). به طور مشخص، چنین مالکانی می‌توانند سازوکارهای حاکمیت شرکتی را به گونه‌ای تقویت کنند که شفافیت و دقت گزارشگری مالی افزایش یابد. آن‌ها با نظارت بهتر بر فعالیت‌های مالی، به تقویت یکپارچگی گزارش‌های مالی کمک می‌کنند. همچنین، دانش خاص آن‌ها از صنعت می‌تواند نظارت مؤثرتری را ممکن سازد و نتایج حاکمیتی را بهبود بخشد (نیزار و همکاران، ۲۰۲۳). چنین مزایایی در نهایت در کیفیت بالای گزارشگری مالی خود را نمایان می‌سازد. در بررسی پژوهش‌های تجربی نیز مطالعه‌ای مشابه با فرضیه حاضر یافت نشد.

فرضیه دوم این پژوهش نیز بیان نمود که شفافیت خارجی باعث افزایش شدت تأثیر مالکان مشترک نهادی بر کیفیت گزارشگری مالی می‌شود. مطابق با این فرضیه، شفافیت خارجی یا بخش خارجی شفافیت به‌عنوان عاملی بیرونی، با ایجاد فشار بر شرکت‌ها برای رعایت استانداردهای بالاتر افشا (اندرسون و همکاران، ۲۰۰۹) می‌تواند نقش مالکیت مشترک نهادی را در بهبود گزارشگری مالی تقویت کند. یافته‌ها نشان داد که در محیط‌هایی با فشار شفافیت خارجی بالا، مالکان مشترک نهادی نظارت دقیق‌تری اعمال می‌کنند و شرکت‌ها را به رعایت استانداردهای گزارشگری مالی ملزم می‌سازند. این امر باعث می‌شود که انگیزه‌های فرصت‌طلبانه مدیران به حداقل برسد و کیفیت گزارشگری مالی به‌طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یابد. این موضوع

همراستا با ادبیات نظری بوده (لویز و همکاران، ۲۰۱۵؛ آذر و همکاران، ۲۰۱۸؛ پورتر، ۱۹۸۰) و بیان می‌دارد که شفافیت خارجی بالاتر می‌تواند به‌عنوان نیرویی محرک عمل کرده و کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها را ارتقا دهد. با افزایش شفافیت خارجی، مالکان مشترک نهادی ناگزیر به اعمال نظارت دقیق‌تر بر شرکت‌های خود هستند و از افشای اطلاعات ناقص یا نادرست جلوگیری می‌کنند (آذر و همکاران، ۲۰۱۸). در بررسی پژوهش‌های تجربی نیز مطالعه‌ای مشابه با فرضیه حاضر یافت نشد.

نتایج حاصل از این پژوهش به وضوح نشان داد که مالکیت مشترک نهادی نه تنها می‌تواند تضادهای نمایندگی را کاهش داده و کیفیت گزارشگری مالی را افزایش دهد، بلکه در حضور فشارهای ناشی از شفافیت خارجی، نقش مثبت بیشتری نیز در بهبود کیفیت گزارشگری مالی ایفا می‌کند. در نتیجه، می‌توان این گونه نتیجه‌گیری کرد که مالکیت مشترک نهادی، به ویژه در شرایط وجود فشار ناشی از شفافیت خارجی به تقویت کیفیت گزارشگری کمک می‌کند و انگیزه‌های فرصت‌طلبانه را کاهش می‌دهد. این موضوع در نهایت موجب افزایش کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها می‌شود.

با توجه به یافته‌های این پژوهش، پیشنهاد می‌شود که مدیران شرکت‌ها به تقویت ساختار مالکیت مشترک نهادی از طریق افزایش تعداد و تنوع سهامداران نهادی توجه ویژه‌ای داشته باشند تا نظارت و همسویی منافع سهامداران بهبود یابد و کیفیت گزارشگری مالی ارتقاء پیدا کند. همچنین، در مواجهه با فشارهای شفافیت خارجی، مدیران باید به ارائه گزارش‌های مالی دقیق‌تر و جامع‌تر اهمیت دهند تا اعتماد ذینفعان را جلب کرده و از رفتارهای فرصت‌طلبانه جلوگیری کنند. از سوی دیگر، سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران باید با ایجاد و تقویت قوانین شفافیت مالی، انگیزه‌های مثبت مالکیت مشترک نهادی را تقویت کرده و کیفیت گزارشگری مالی را بهبود بخشند. همچنین، تشویق به مالکیت نهادی متقابل از طریق سیاست‌های حمایتی می‌تواند به کاهش تضادهای نمایندگی و افزایش شفافیت در گزارش‌های مالی کمک کند.

برای سرمایه‌گذاران نیز توصیه می‌شود که علاوه بر بررسی ساختار مالکیت نهادی، به کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها نیز توجه کنند تا تصمیمات سرمایه‌گذاری خود را بر اساس اطلاعات جامع‌تری اتخاذ نمایند. همچنین، سرمایه‌گذاران می‌توانند با ابراز نیاز به شفافیت مالی بیشتر از طریق سهام و مشارکت در جلسات عمومی، فشارهای مثبت بر شرکت‌ها ایجاد کنند تا گزارش‌های مالی بهتری ارائه دهند. به پژوهشگران نیز پیشنهاد می‌شود که در مطالعات آتی به بررسی اثرات متغیرهای میانجی میان مالکیت مشترک نهادی و شفافیت خارجی بر کیفیت گزارشگری مالی بپردازند تا درک عمیق‌تری از مکانیسم‌های تأثیرگذار به دست آید. همچنین، گسترش دامنه پژوهش به بررسی تأثیرات مالکیت مشترک نهادی و شفافیت خارجی در بازارهای دیگر و با

استفاده از داده‌های گسترده‌تر می‌تواند امکان تعمیم نتایج را افزایش دهد و تفاوت‌های فرهنگی و اقتصادی را نیز مورد بررسی قرار دهد.

محدودیت این پژوهش مربوط به محاسبه شفافیت خارجی باز می‌گردد. در این پژوهش از رویکرد اندرسون و همکاران (۲۰۰۹) استفاده شد. در این رویکرد شفافیت کلی شرکت از میانگین چهار شاخص اندازه‌گیری می‌شود که به دلیل محدودیت در دسترسی به داده‌های مربوط به دو شاخص (خطاهای پیش‌بینی تحلیلگر و شاخص پوشش تحلیلگر) آن، تنها از میانگین دو شاخص دیگر یعنی اختلاف قیمت مهم‌ترین پیشنهادی خرید و فروش و حجم معاملات برای محاسبه شفافیت کلی شرکت در رابطه (۴) استفاده شد. دو شاخص که در این پژوهش بررسی نشدند شامل خطاهای پیش‌بینی تحلیلگر (ERROR) بوده که به عنوان انحراف بین میانگین پیش‌بینی سود تحلیلگران و سود واقعی بر اساس قیمت سهام را کمی نموده و این شاخص دقت پیش‌بینی‌های بازار را منعکس می‌کند. شاخص دوم، میزان بررسی دقیق تحلیلگر بوده که با شاخص پوشش تحلیلگر (COVERAGE) نشان داده می‌شود. شاخص پوشش تحلیلگر از طریق لگاریتم طبیعی تعداد تحلیلگرانی که شرکت را ردیابی می‌کنند به اضافه یک محاسبه می‌شود. این محدودیت نیز می‌تواند به عنوان پیشنهادی برای پژوهشگران آتی باشد تا در جهت ایجاد شاخصی با توان پوشش تمامی ابعاد شفافیت، بتواند پژوهشگران را یاری کند.

۷- تقدیر، تشکر و ملاحظه‌های اخلاقی:

نویسندگان این مقاله از تمامی عزیزانی که جهت بهتر شدن کیفیت این پژوهش ما را یاری نموده‌اند، کمال تشکر و قدردانی را دارند.

فهرست منابع

- افلاطونی، عباس. (۱۳۹۵)، بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری مالی بر رابطه دارایی‌های وثیقه‌ای با تأمین مالی و سرمایه‌گذاری. مدیریت دارایی و تأمین مالی، شماره ۴، دوره ۳، صص ۱۲۴-۱۰۹.
- آریاپناه، محمد؛ امری اسرمی، محمد؛ جلالی، فاطمه. (۱۴۰۲)، اثر تنوع جنسیتی در کمیته حسابرسی و کارایی کنترل‌های داخلی بر کیفیت گزارشگری مالی و اعتبار تجاری. پژوهش‌های راهبردی بودجه و مالی، دوره ۴، شماره ۱، صص ۳۷-۶۰.
- حساس یگانه، یحیی؛ سلیمی، محمد جواد. (۱۳۹۰). مدلی برای رتبه بندی حاکمیت شرکتی در ایران. مطالعات تجربی حسابداری مالی، دوره ۸، شماره ۳۰، صص ۱-۳۵.
- حسن علی الحسنی احمد، دیدار حمزه، منصورفر غلامرضا. (۱۴۰۲). تأثیر هزینه کل نیروی کار بر کیفیت گزارشگری مالی و غیرمالی براساس تئوری انگیزش. دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری. دوره ۸ شماره ۱۵، صص ۳۳۹-۳۶۹.
- خدای پور احمد؛ محمدرضاخانی، وحید و هوشمند زعفرانیه، رحمت‌اله. (۱۳۹۲)، بررسی تأثیر ویژگی‌های کیفی حسابرسی بر هزینه حقوق صاحبان سهام. تحقیقات حسابداری و حسابرسی، دوره ۵، شماره ۲۰، صص ۱۰۸-۱۲۱.
- خوشکار، فرزین؛ ملکی، صدیقه و نوری‌بخش، مهدی. (۱۴۰۰). تأثیر شرایط بازار بر رابطه تأمین مالی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و مالکیت متقابل نهادی. نشریه علمی رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری، دوره ۵، شماره ۱۹، صص ۴۶۴-۴۸۴.
- دارابی، رویا و سجادی نژاد، سید طیبیه. (۱۴۰۱). اثر حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی در طول دوران همه‌گیری کووید-۱۹. نشریه علمی رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری، دوره ۲۲، شماره ۷، صص ۱۵۴-۱۶۵.
- دیدار، حمزه؛ منصورفر، غلامرضا و رحیمی، جبرائیل. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین مالکیت متقابل و کارایی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران با تأثیر متغیر میانجی رقابت بازار محصول. مطالعات تجربی حسابداری مالی، دوره ۱۵، شماره ۵۸، صص ۱۵۹-۱۳۷.
- رابطی خطیبی، محمد ابراهیم و خسروی پور، نگار. (۱۴۰۲)، بررسی اثرات وجود نظام کنترل داخلی و پیچیدگی‌های سازمانی بر کیفیت گزارشگری مالی. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره ۵۷، شماره ۱۵، صص ۹۰-۱۲۰.

رسولی، حبیب اله؛ رمضان احمدی، محمد؛ نصیری، سعید؛ بصیرت، مهدی. (۱۴۰۲)، تأثیر قدرت مدیرعامل بر کیفیت گزارشگری متقلبانه. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت. دوره ۴۵، شماره ۱۲، صص ۳۱۷-۳۳۴.

سلیمانی امیری، غلامرضا و توتچی فتیله، معصومه. (۱۳۹۴)، تأثیر ترکیب تنوع هیات مدیره بر کیفیت گزارشگری مالی و ریسک در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. همایش ملی حاکمیت شرکتی.

صفرزاده، محمدحسین. (۱۳۹۲)، کیفیت سود و معیارهای اندازه‌گیری آن. حسابداری و منافع اجتماعی، شماره ۳، دوره ۲، صص ۱۲۵-۱۴۵.

نادری، مریم؛ محمودی، محمد و یزدانی، شهره. (۱۴۰۴)، بررسی جایگاه مدیریت خطا در ارتقاء کیفیت گزارشگری مالی. دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، دوره ۱۴، شماره ۵۵، صص ۶۱-۸۱.

نمازی، محمد؛ رضایی، غلامرضا و ممتازیان، علیرضا. (۱۳۹۳)، رقابت در بازار محصول و کیفیت اطلاعات حسابداری. پیشرفت‌های حسابداری، شماره ۶، دوره ۲، صص ۱۳۱-۱۶۶.

Alsmady, A. A. 2022. Quality of financial reporting, external audit, earnings power and companies' performance: The case of Gulf Corporate Council Countries. *Research in Globalization*, 5: 100093.

Anderson, R. C., Augustine, D., & David, M, R. 2009. Founders, heirs, and corporate opacity in the United States. *Journal of Financial economics*, 92(2): 205-222.

Andreou, P. C., Karasamani, I., Louca, C., & Ehrlich, D. 2017. The impact of managerial ability on crisis-period corporate investment. *Journal of Business Research*, 79: 107-122.

Azar, J., Schmalz, M.C., & Tecu, I. 2018. Anticompetitive effects of common ownership. *Journal of Finance*, 73 (4): 1513-1565.

Barth, M. E., Landsman, W. R., Raval, V., & Wang, S. 2020. Asymmetric Timeliness and the Resolution of Investor Disagreement and Uncertainty at Earnings Announcements. *The Accounting Review*, 95(4): 23-50.

Benkraiem, R., Bensaad, I., & Lakhel, F. 2022. How do International Financial Reporting Standards affect information asymmetry? The importance of the earnings quality channel. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 46: 100445.

- Bhimavarapu, V. M., Rastogi, S., Gupte, R., Pinto, G., & Shingade, S. 2022. Does the Impact of Transparency and Disclosure on the Firm's Valuation Depend on the ESG? *Journal of Risk and Financial Management*, 15(9): 410.
- Brooks, C., Chen, Z., & Zeng, Y. 2018. Institutional cross-ownership and corporate strategy: the case of mergers and acquisitions. *Journal of Corporate Finance*, 48: 187-216.
- Chen, A., & Gong, J. J. 2019. Accounting comparability, financial reporting quality, and the pricing of accruals. *Advances in accounting*, 45: 100415.
- Edmans, A., Levit, D., & Reilly, D. 2019. Governance under common ownership. *The Review of Financial Studies*, 32(7): 2673-2719.
- Effendi, S. 2023. Analysis of the influence of institutional ownership, managerial ownership, and ownership structure on company financial performance: case study of manufacturing companies in indonesia. *Global Financial Accounting Journal*, 7(2): 169.
- Francis, J., LaFond, R., Olsson, P., & Schipper, K. 2005. The market pricing of accruals quality. *Journal of Accounting and Economics*, 39(2): 295-327.
- Gao, K., Shen, H., Gao, X., & Chan, K. C. 2019. The power of sharing: Evidence from institutional investor cross-ownership and corporate innovation. *International Review of Economics & Finance*, 63: 284-296.
- Habib, A., & Jiang, H. 2015. Corporate governance and financial reporting quality in China: A survey of recent evidence. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 24: 29-45.
- He, J. J., Huang, J., & Zhao, S. 2019. Internalizing governance externalities: The role of institutional cross-ownership. *Journal of Financial Economics*, 134(2): 400-418.
- He, J., & Huang, J. 2017. Product market competition in a world of cross-ownership: Evidence from institutional blockholdings. *The Review of Financial Studies*, 30(8): 2674-2718.
- He, J., Li, L., & Yeung, P. E. 2020. Two tales of monitoring: Effects of institutional cross-blockholding on accruals. Available at SSRN: 3152044.

- Hou, C., & Liu, H. 2023. Institutional cross-ownership and stock price crash risk. *Research in International Business and Finance*, 65: 101906.
- Kang, J. K., Luo, J., & Na, H. S. 2018. Are institutional investors with multiple blockholdings effective monitors? *Journal of Financial Economics*, 1283: 576-602.
- Kempf, E., Merkert, R., & Niessen-Ruenzi, A. 2016. Low-cost competition and pricing in the airline industry. *Review of Economics and Statistics*, 983: 574-586.
- Khalil, U. F. 2022. Auditor choice and its impact on financial reporting quality: A case of banking industry of Pakistan. *Asia Pacific Management Review*, 27(4): 292-302.
- Kim, O., & Verrecchia, R. E. 1994. Market liquidity and volume around earnings announcements. *Journal of Accounting and Economics*, 17(1-2): 41-67.
- Leitoniene, S., & Sapkauskiene, A. 2015. Quality of corporate social responsibility information. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 213: 334-339.
- Lins, K. V., Servaes, H., & Tamayo, A. 2017. Social Capital, Trust, and Firm Performance: The Value of Corporate Social Responsibility during the Financial Crisis. *Journal of Finance*, 72(4): 1785-1824.
- Liu, H. and Hou, C. 2022. Institutional cross-ownership and trade credit: evidence from china. *Corporate Governance: An International Review*, 316: 845-868.
- Liu, H., & Hou, C. 2023. The external effect of institutional cross-ownership on excessive managerial perks. *International Review of Economics & Finance*, 83: 483-501.
- Lys, T., Naughton, J. P., & Wang, C. 2015. Signaling through corporate accountability reporting. *Journal of Accounting and Economics*, 60(1): 56-72.
- Mahdi, S. A., Mahdi Sahi, A., Abbas, A. F., & FA Khatib, S. 2022. Financial reporting quality of financial institutions: Literature review. *Cogent Business & Management*, 9(1): 2135210.
- Nizar, H., Hamza, T., & Lakhali, F. 2023. How does institutional cross-ownership affect firm productivity? The importance of the corporate social responsibility channel. *International Journal of Finance & Economics*, 29(2): 1988-2010.

- Oum, T. H., Park, J.-H., Kim, K., & Yu, C. 2004. The effect of horizontal alliances on firm productivity and profitability: Evidence from the global airline industry. *Journal of Business Research*, 57(8): 844–853.
- Palea, V. 2013. IAS/IFRS and financial reporting quality: Lessons from the European experience. *China Journal of Accounting Research*, 6(4): 247-263.
- Park, J., Sani, J., Shroff, N., & White, H. 2019. Disclosure incentives when competing firms have common ownership. *Journal of Accounting and Economics*, 67(2-3): 387-415.
- Pășcan, I. D. 2015. Measuring the effects of IFRS adoption on accounting quality: A review. *Procedia Economics and Finance*, 32: 580-587.
- Peng, Y. and Li, B. 2021. Can institutional investor clique play a governance role? based on the perspective of insider reduction. *E3s Web of Conferences*, 235: 01066.
- Porter, M. E. 1980. *Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors*. Free Press.
- Porter, M. E., & Fuller, M. B. 1986. *Competition in global industries*. Harvard Business School Press.
- Pranesti, A. and Kusuma, I. 2021. The moderating effect of earnings management and dividend policy on relationship between corporate governance and institutional foreign ownership. *Jurnal Reviu Akuntansi Dan Keuangan*, 11(3): 599-617.
- Roychowdhury, S., Shroff, N., & Verdi, R. S. 2019. The effects of financial reporting and disclosure on corporate investment: A review. *Journal of Accounting and Economics*, 68(2-3): 101246.
- Schmalz, M. C. 2018. Common-ownership concentration and corporate conduct. *Annual Review of Financial Economics*, 10(1): 413–448.
- Singh, H., Sultana, N., Islam, A., & Singh, A. 2022. Busy auditors, financial reporting timeliness and quality. *The British Accounting Review*, 54(3): 101080.
- Souza, J. A. S. D., Flach, L., Borba, J. A., & Broietti, C. 2020. Financial reporting quality and sustainability information disclosure in Brazil. *BBR. Brazilian Business Review*, 16: 555-575.

- Thi Lien, T., Hien, H. T., & Nguyễn Phạm, M. T. (2023). Audit Committee Effectiveness and Financial Reporting Quality in Vietnamese Stocks Exchange. *Advance Knowledge for Executives*, 22: 1-13.
- Wani, T., Haldar, A., & Ganie, I. 2023. In what contexts institutional investors can be catalyst? the moderating role of corporate governance. *International Journal of Global Business and Competitiveness*, 18(1): 70-79.
- Wen, H., Fang, J., & Gao, H. 2023. How FinTech improves financial reporting quality? Evidence from earnings management. *Economic Modelling*, 126: 106435.
- Xiao, H., & Xi, J. 2023. The impact of institutional cross-ownership on corporate tax avoidance: evidence from Chinese listed firms. *Australian Accounting Review*, 33(1): 86-105.
- Xiao-ping, H., Lin, H., Ye, M., & Woods, P. 2021. Institutional investors and cost of capital: the moderating effect of ownership structure. *Plos One*, 16(4): e0249963.

